

Koncepce rekreačního využití příměstských lesů města Brna



ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

Rozvojové dokumenty Strategie pro Brno, CZ.1.04/4.1.01/53.00084



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST



PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

Koncepte rekreačního využití příměstských lesů města Brna

Statutární město Brno zadalo zpracování rozvojových dokumentů pro založení a zefektivnění spolupráce s hlavními aktéry v klíčových oblastech rozvoje města Brna, pilířů Strategie pro Brno, mezi které patří oblast rozvoje příměstských lesů. Rozvojové dokumenty jsou zaměřeny do oblastí, které v rámci Strategie pro Brno dosud koncepčně zpracovány nebyly. Jedná se o posílení koncepčního přístupu ve strategickém plánování města.

Cílem je koncepční definice brněnských příměstských rekreačních lesů včetně návrhů na popularizaci jejich významu, na vytvoření veřejných rekreačních zařízení a úpravu příslušných lokalit, které budou sloužit veřejnosti k příjemnějšímu trávení volného času v přírodě, ale i usměrnění návštěvníků lesa, jejich výchově a informovanosti. Zohledněny budou zejména principy, které povedou k šetrnému a udržitelnému využívání příměstských lesů pro odpočinek a rekreaci.

www.bрно.cz

KONTAKTY

Zadavatel:

Statutární město Brno
Kancelář primátora města Brna
Dominikánské nám. 1
601 67 Brno

Odbor lesního a vodního
hospodářství a zemědělství
Ing. Vladimír Votava
Kounicova 67
601 67 Brno
votava.vladimir@brno.cz
+420 542 174 036

Zpracovatel:

LHPjekt a.s.
Kroftova 45
616 00 Brno

Spolupráce:

UAD Studio spol.s r.o.
Mošnova 3
615 00 Brno

LESPROJEKT BRNO, a.s.
Jezuitská 13
602 00 Brno

Projekt Rozvojové dokumenty Strategie pro Brno, CZ.1.04/4.1.01/53.00084, je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a obecního rozpočtu.



OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST



PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Obsah:

1.	CÍL DOKUMENTU	4
2.	KLÍČOVÍ PARTNEŘI	4
3.	ANALYTICKÁ ČÁST KONCEPCE	6
3.1.	Vymezení lesních porostů plnících úlohu příměstských lesů	6
3.2.	Vymezení komplexů lesů a lesních segmentů	6
3.3.	Analýza zájmového území z hlediska limitů území a jejich vztahu k RP	8
3.4.	Pobyťová rekreace – rekreační oblasti a chatové lokality	13
3.5.	Rozbor rekreačních aktivit – komplex Vranovské lesy	15
3.6.	Rozbor rekreačních aktivit – komplex Soběšické lesy	17
3.7.	Rozbor rekreačních aktivit – komplex Bílovické lesy	19
3.8.	Rozbor rekreačních aktivit – komplex Střelické lesy	21
3.9.	Rozbor rekreačních aktivit – komplex Kohoutovické lesy	23
3.10.	Rozbor rekreačních aktivit – komplex Podkomorské lesy	25
3.11.	Rozbor rekreačních aktivit – komplex Rozdrojovické lesy a Baba	27
4.	SWOT ANALÝZA	30
5.	SOUHRN ANALÝZY	31
6.	NÁVRHOVÁ ČÁST KONCEPCE	32
6.1.	Zásady konceptu rekreačního využití příměstských lesů	32
6.2.	Požadavky veřejnosti k lesu a rekreačním funkcím lesa	32
6.3.	Návrh řešení hlavních problémů rekreačního využití příměstských lesů	35
6.4.	Požadavky klíčových partnerů a jejich zapracování do návrhu konceptu	36
7.	AKČNÍ PLÁN	37
7.1.	Akční plán pro nejbližší období	37
7.2.	Akční plán střednědobý	38
7.3.	Akční plán dlouhodobý	38

1. CÍL DOKUMENTU

Cílem je koncepční definice brněnských příměstských rekreačních lesů včetně návrhů na popularizaci jejich významu, na vytvoření veřejných rekreačních zařízení a úpravu příslušných lokalit, které budou sloužit veřejnosti k příjemnějšímu trávení volného času v přírodě, ale i usměrnění návštěvníků lesa, jejich výchově a informovanosti. Zohledněny budou zejména principy, které povedou k šetrnému a udržitelnému využívání příměstských lesů pro odpočinek a rekreaci.

2. KLÍČOVÍ PARTNEŘI

Klíčoví partneři – spolupracující organizační složky klíčových partnerů:

- Statutární město Brno – Kancelář primátora města Brna (KPMB), Dominikánské náměstí 1, 601 67 Brno,
- Lesy České republiky, s.p., Krajské ředitelství Brno, Jezuitská 13, 602 00 Brno, organizační složky – územně příslušné lesní správy: Černá Hora, Náměšť nad Oslavou, Bučovice,
- Lesy města Brna, a.s., Křížkovského 247, 664 34 Kuřim,
- Správa lesů Belcredi v Brně – Líšni, Brno, Pohankova 8, PSČ 628 00,
- Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, pobočka Brno, Vrázova 1, 616 00 Brno-Žabovřesky,
- Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Zemědělská 3, 613 00 Brno organizační složky: Ústav tvorby a ochrany krajiny,
- Mendelova univerzita v Brně, Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny, 679 05 Křtiny 175.

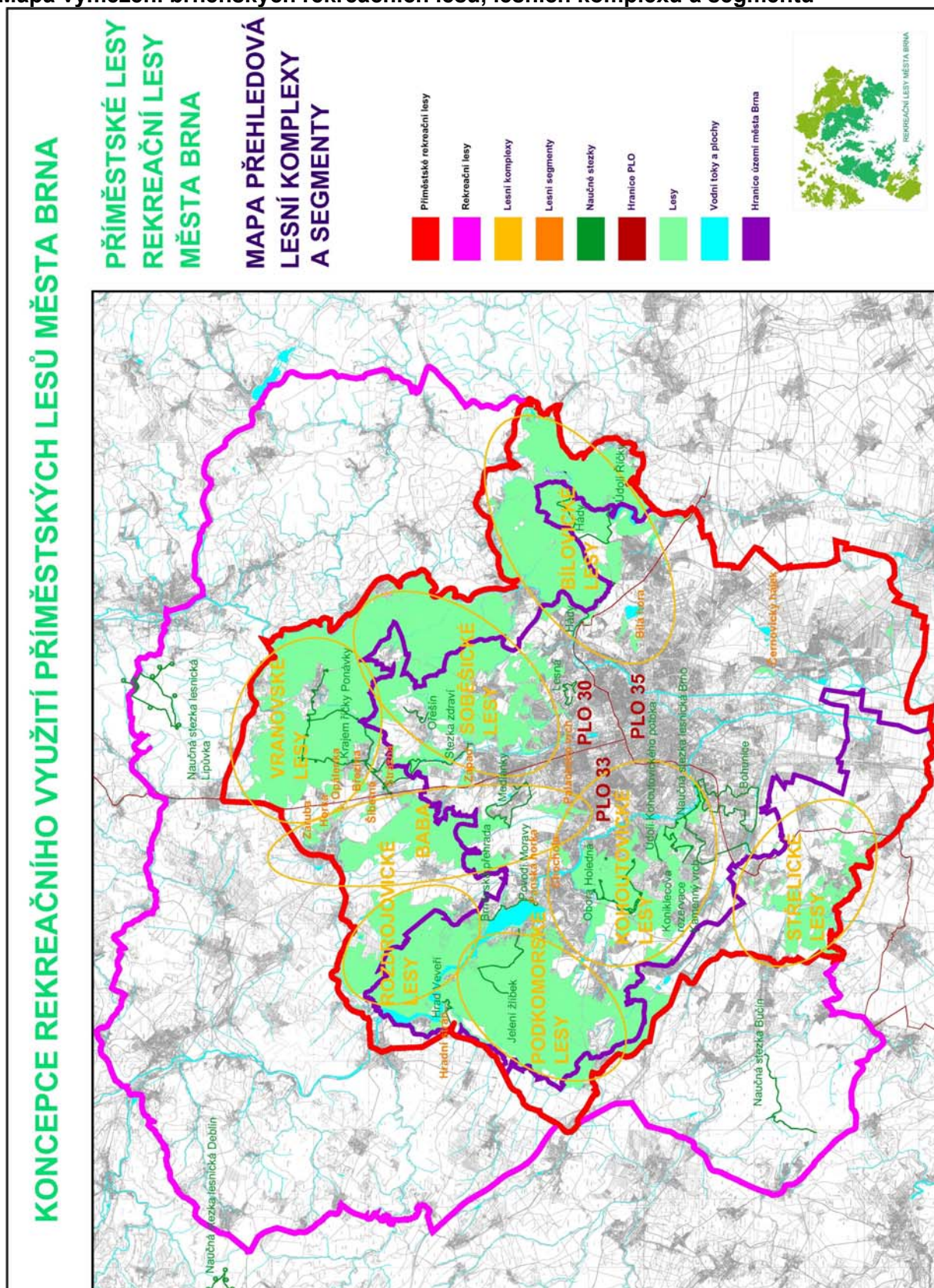
Důležitým nástrojem pro zpracování dokumentu bylo vytvoření a pravidelná jednání pracovní skupiny zástupců klíčových partnerů a zadavatele. Z této spolupráce v průběhu 7-mi měsíců, kdy se uskutečnilo 6 jednání, je možné vytvořit určitou stálou platformu pro pokračování spolupráce i po ukončení zpracování Konceptu. Na zpracování se podíleli také zástupci objednatele, kterým je Statutární město Brno – Kancelář primátora města Brna.

Lesní hospodářské celky a vlastníci v zájmovém území

kód IDC	LHP/LHO - název LHC	Vlastník / pořizovatel LHP a LHO
1 602002	LHP Račice (LS Bučovice)	ČR / LČR, s.p.
2 602802	LHO ZO Bučovice (Bučovice)	Vlastníci lesa do 50 ha / ORP Šlapanice
3 607001	LHP Tišnov (LS Černá Hora)	ČR / LČR, s.p.
4 607405	LHP Moravské Knínice	Obec Moravské Knínice
5 607406	LHP Kuřim	Město Kuřim
6 607409	LHP Lesy města Brna	Statutární město Brno
7 607701	LHP LD Jinačovice	Lesní družstvo Jinačovice
8 607703	LHP Jehnice	Rinchenbach Kamil a Oto (Avenagro)
9 607801	LHO ZO Tišnov	Vlastníci lesa do 50 ha / OÚ Brno-venkov
10 609000	LHP Náměšť nad Oslavou (LS Náměšť nad Oslavou)	ČR / LČR, s.p.
11 609410	LHP Obecní lesy Želešice	Obec Želešice
12 609501	LHP Lesy Benediktinského opatství Rajhrad	Benediktinské opatství Rajhrad
13 609702	LHP Lesy Horský	Horský Jan a Martin
14 609803	LHO ZO Rosice (Náměšť)	Vlastníci lesa do 50 ha / ORP Rosice
15 609805	LHO ZO Šlapanice (Náměšť)	Vlastníci lesa do 50 ha / ORP Šlapanice
16 612801	LHO ZO Rájec (Rájec)	Vlastníci lesa do 50 ha / ORP Blansko
17 616818	LHO ZO Šlapanice II. (Židlochovice)	Vlastníci lesa do 50 ha / ORP Šlapanice
18 618000	LHP ŠLP Masarykův les Křtiny	Mendelova univerzita v Brně
19 618301	LHP Belcredi – Líšeň	Belcredi Ludvík a Karel (Pila Belcredi-Líšeň)
20 618802	LHO ZO Bílovice nad Svitavou (ŠLP)	Vlastníci lesa do 50 ha / ORP Šlapanice
21 619701	LHP Singulární lesy Starý Lískovec	Vlastníci singulár. lesa Starý Lískovec
22 619702	LHP Singulární lesy Rozdrojovice	Vlastníci singulár. lesa Rozdrojovice
23 619801	LHO ZO Brno	Vlastníci lesa do 50 ha / ORP MMB

Poznámka: LHP = lesní hospodářský plán, LHO = lesní hospodářské osnovy, ZO = zařizovací obvod.

Mapa vymezení brněnských rekreačních lesů, lesních komplexů a segmentů



3. ANALYTICKÁ ČÁST KONCEPCE

3.1. Vymezení lesních porostů plnících úlohu příměstských lesů

Předmětem zájmu Koncepte rekreačního využití příměstských lesů jsou pozemky určené k plnění funkcí lesa (dále PUPFL) různých vlastníků dle KN, kterými jsou:

- pozemky s lesními porosty a plochy, na nichž byly lesní porosty odstraněny za účelem obnovy, lesní průseky a nebezpečné lesní cesty, nejsou-li širší než 4 m, a pozemky, na nichž byly lesní porosty dočasně odstraněny na základě rozhodnutí orgánu státní správy lesů (dále jen "lesní pozemky"),
- zpevněné lesní cesty, drobné vodní plochy, ostatní plochy, pozemky nad horní hranicí dřevinné vegetace (hole), s výjimkou pozemků zastavěných a jejich příjezdních komunikací, a lesní pastviny a políčka pro zvěř, pokud nejsou součástí zemědělského půdního fondu a jestliže s lesem souvisejí nebo slouží lesnímu hospodářství (dále jen "jiné pozemky").

Brněnské příměstské rekreační lesy : příměstský vyjadřuje a splňuje definici polohy lesa v krajině vůči městu (zde městu Brnu), pojem rekreační vyjadřuje převládající funkci lesa.

Brněnské rekreační lesy : bylo nutno vyjádřit, že tyto lesy jsou chápány jako rekreační pro město Brno, ale svojí polohou nesplňují definici příměstský, proto byl použit termín rekreační s uvedením města (Brna), ke kterému je vztažen, od terminologie pojmu se odchyluje pouze v tom, že vyjadřuje funkci bez ohledu na kategorizaci lesa.

Celková rozloha území příměstských rekreačních lesů:	37 722 ha
Rozloha lesních pozemků příměstských rekreačních lesů:	13 754 ha
Rozloha lesních pozemků v rámci správního území města Brna:	6 366 ha
Rozloha lesních pozemků kategorie lesů příměstských a se zvýšenou rekreační funkcí:	2 679 ha
Celková výměra území Města Brna podle ČSÚ k 31.12.2007	23 019 ha
Průměrná lesnatost	36 %

3.2. Vymezení komplexů lesů a lesních segmentů

Toto území bylo rozděleno do jednotlivých lesních komplexů, pojmenovaných 6x podle obce nebo městské části ležící přibližně ve středu tohoto komplexu, ale také 2x podle území přírodního parku. K těmto komplexům byly přiřčeny drobné segmenty lesa roztroušené v městské zástavbě.

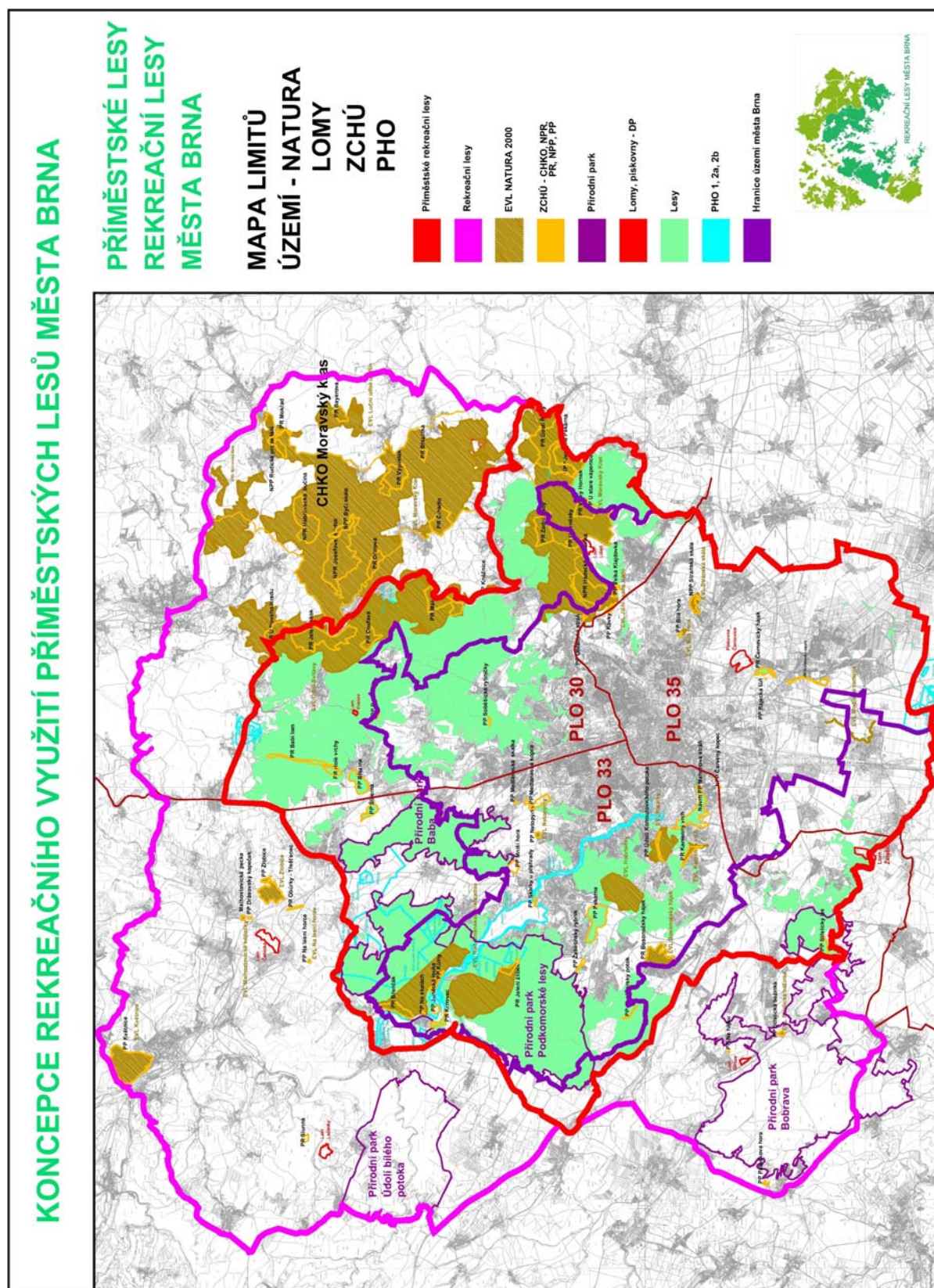
Komplexy lesů a lesních segmentů:

- | | |
|--|--|
| 1. Komplex: Vranovské lesy
Segmenty: Opálenka, Březina, Strážná | 5. Komplex: Kohoutovické lesy
Segmenty: Chochola |
| 2. Komplex: Soběšické lesy
Segmenty: Západ | 6. Komplex: Podkomorské lesy
Segmenty: Hradní stráň |
| 3. Komplex: Bílovické lesy
Segmenty: Bílá hora | 7. Komplex: Rozdrojovické lesy
Segmenty: Panská horka |
| 4. Komplex: Střelické lesy
Segmenty: Černovický hájek | 8. Komplex: Baba
Segmenty: Palackého vrch |

Územní klíny – členění komplexů lesů v krajině:

- Boskovická brázda – směr S – J přes obce Ostrovačice, Hvozdec, Veverká Bítýška, Moravské Knínice
- Území směr S – J přes obce Kuřim, Jinačovice, Rozdrojovice, Kníničky, Bystřec, Žebětín, Troubsko, Střelice
- Území směr Z – V přes obce Popůvky, Troubsko, Ostopovice, Moravany, Modřice
- Území směr S – J přes obce Lipůvka, Česká, Ivanovice, Řečkovice, Medlánky
- Území směr Z – V přes obce Lipůvka, Svinošice, Šebrov – Kateřina
- Území směr Z – V přes MČ Soběšice, Obřany, obec Bílovice nad Svitavou, Řícmanice, Kanice, Ochoz u Brna, Hostěnice
- Území směr S – J přes obce Hostěnice, Mokrá – Horákov, Podolí, Tuřany

Mapa limitů území s vlivem na RP – ZCHÚ, NATURA, LOMY, PHO



3.3. Analýza zájmového území z hlediska limitů území a jejich vztahu k RP

V zájmovém území brněnských příměstských rekreačních lesů byla mapována a analyzována území, která představují územní limity dle zákona. Tato území jsou obvykle určována některým ze správních postupů a vztahují se na ně limity a režimy dle zákona.

RP = rekreační potenciál

Rekreační potenciál lesa – souhrn ekologických, vegetačních a hospodářských podmínek lesa, určujících maximální schopnosti jeho působení na rekreační aktivity člověka.

Limity územní s vlivem na RP

- Kategorizace – §§ 6 – 10, zák. č. 289/1995 Sb.,
- ZCHÚ – velkoplošné = CHKO, maloplošné = NPR, PR, NPP, PP – §§ 14-45 zák.č.114/1992 Sb.,
- NATURA 2000 §§ 45a-45i zák.č.114/1992 Sb.,
- Přírodní parky § 12 zák.č.114/1992 Sb.,
- Honitby – myslivost dle zák. č. 449/2001 Sb.,
- Území povrchové těžby nerostů a hornin – dle zák.č.44/1988 Sb.,
- PHO I, II – § 30 zák. č. 254/2001 S., § 8 zák. č.289/1995 Sb.

Limity území mohou mít na RP ambivalentní vliv – někdy jej posilují, někdy naopak snižují, a to podle konkrétní situace a podmínek daného území a limitu.

Plochy se zvýšeným rekreačním potenciálem

- Příměstské a parkové lesy
- ZCHÚ – CHKO Moravský kras a některá maloplošná ZCHÚ
- Údolí velkých řek a významných toků – Svatka, Svitava, Ponávka, Říčka, Bobrava, Bílý potok
- Významné přírodní nebo vybudované atraktivity

Plochy se sníženým rekreačním potenciálem

- Celkově vojenské lesy a zvláště dopadové plochy v okolí střelnic.
- Některá ZCHÚ – dle schválených plánů péče.
- Pásma hygienické ochrany 1. stupně a 2. stupně vnitřní.
- Některá území NATURA 2000
- Lesy v bezprostřední blízkosti dálnic a význačných silničních tras.
- Lesy v bezprostřední blízkosti průmyslových a výrobních areálů, velkých prodejních a logistických center, území dobývání nerostů a hornin s probíhající těžbou.

Zvláště chráněná území

Platný zákon ČNR č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny v § 14 stanovuje a definuje kategorie zvláště chráněných území (ZCHÚ): národní parky (NP), chráněné krajinné oblasti (CHKO), národní přírodní rezervace (NPR), přírodní rezervace (PR), národní přírodní památky (NPP), přírodní památky (PP).

Na území brněnských příměstských rekreačních lesů byla identifikována vymezená území těchto kategorií ZCHÚ: CHKO, NPR, PR, NPP, PP.

Na území města Brna, okres Brno – město je vyhlášeno 29 maloplošných ZCHÚ s celkovou rozlohou cca 373 ha (tj. cca 1,5 % z celkové rozlohy města), 1 velkoplošné ZCHÚ – CHKO Moravský Kras. V Brně jsou tedy: 8 PR, 2 NPP, 19 PP, a část 1 CHKO, která přechází do okresu Brno – venkov. Přechodně chráněná plocha je Mahenova stráž nad řekou Svatkou v Pisárkách.

Na území brněnských příměstských rekreačních lesů, okres Brno – venkov bylo identifikováno 15 maloplošných ZCHÚ, 1 velkoplošné ZCHÚ – CHKO Moravský Kras, které přechází do okresu Brno – město. Na území Brno – venkov jsou tedy: 1 NPR, 1 NPP, 9 PR, 4 PP a část 1 CHKO – započítáno mezi ZCHÚ výše.

NATURA 2000

Natura 2000 je soustava chráněných území, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy Evropské unie. Vytvoření soustavy Natura 2000 ukládají dva nejdůležitější právní předpisy EU na ochranu přírody: směrnice 2009/147/ES O ochraně volně žijících ptáků („směrnice o ptácích“), směrnice 92/43/EHS O ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin („směrnice o stanovištích“). Směrnice ve svých přílohách vyjmenovávají, pro které druhy rostlin, živočichů a typy přírodních stanovišť mají být lokality soustavy Natura 2000 vymezeny. Tyto typy přírodních stanovišť či druhy mohou být označeny jako "prioritní". Pro prioritní typy přírodních stanovišť a druhy platí přísnější kritéria ochrany než pro ostatní. Obě směrnice byly v naší legislativě implementovány do zák. č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, který definuje jako chráněná území soustavy NATURA 2000 evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti.

Na území brněnských rekreačních lesů byla identifikována tato území EVL NATURA 2000:

CZ0620010 - Modřické rameno	CZ0624020 - Stránská skála
CZ0620120 - Zlobice	CZ0624065 - Květnice
CZ0622170 - Na lesní horce	CZ0624067 - Kamenný vrch
CZ0622173 - Netopýrky	CZ0624094 - Bosonožský hájek
CZ0623344 - Nad Brněnskou přehradou	CZ0624132 - Údolí Svitavy
CZ0623366 - Střelická bažinka	CZ0624129 - Luční údolí
CZ0623807 - Hobrtenky	CZ0624130 - Moravský kras
CZ0623808 - Pisárky	CZ0624235 - Malhostovické kopečky
CZ0622220 - Bílá hora	

Přírodní parky

K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn jako ZCHÚ dle zákona může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území. Na území brněnských příměstských rekreačních lesů byly dohledány a graficky v mapě vyznačeny přírodní parky: **Baba, Podkomorské lesy, Bobrava.**

Území povrchové těžby nerostů a hornin

O podmínkách využívání zdrojů nerostných surovin pojednává především zákon č. 44/1988 Sb., horní zákon. Ten rozděluje nerosty na vyhrazené a nevyhrazené. Pro účely analýzy je možné uvést ty, jejichž těžba je v zájmovém území aktuální.

Těžba probíhající:

- Pískovna Černovice – Jenišova jáma – Provozovatel: Pískovna Černovice – www.piskovna-cernovice.cz
- Kamenolom Omice – Provozovatel: Hutíra – Omice – www.hutira.cz/omice
- Kamenolom Želešice – Vlastník: Kámen Zbraslav, spol. s r. o. - www.kamenzbraslav.cz, Provozovatel: Lomy, spol. s r. o.,
- Lom Skalka – těženou surovinou je vápenec, Vlastník /provozovatel: Lom Skalka, s.r.o., 664 02 Ochoz u Brna – www.lom-skalka.cz
- František Matlák – Kamenolom Lažánky
- Lom Líšeň II – Provozovatel: Kalcit s.r.o., Třískalova 902/10a, 638 00 Brno, Provozovna: Brno – Líšeň, Jedovnická ulice, 628 00 Brno,
- Kamenolom Vranov – Vlastník /provozovatel: Kalcit s.r.o., Třískalova 902/10a, 638 00 Brno

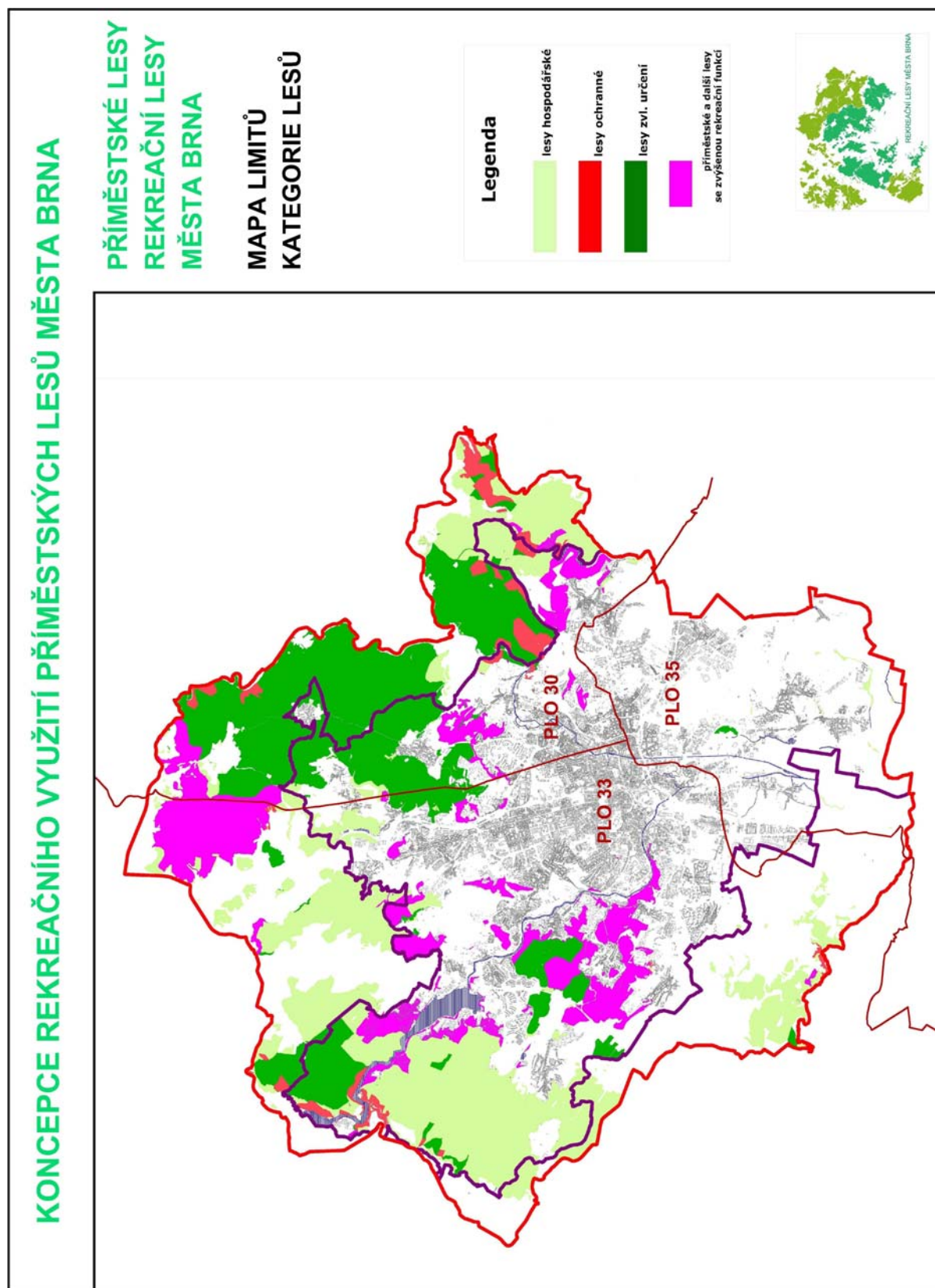
Pásma hygienické ochrany 1. stupně a 2. stupně vnitřní

Ochranná pásma vodních zdrojů definuje § 30 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), Hlava V, Díl 3.

Pásma PHO jsou zakreslena v mapě limitů v grafické části dokumentu.

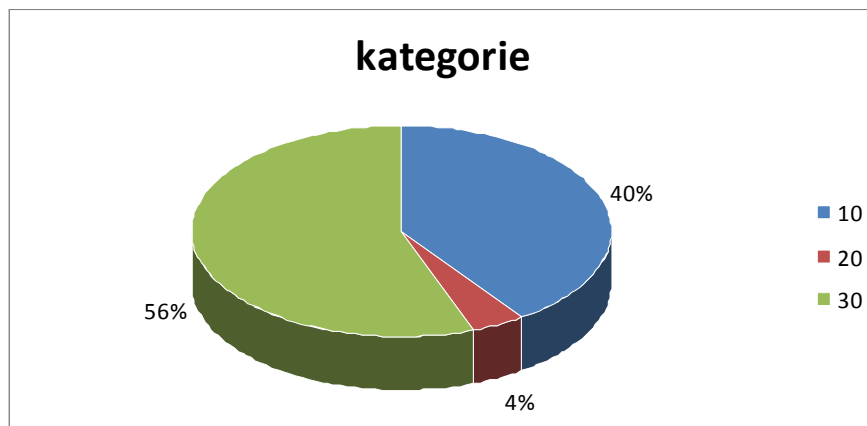
Sledované jevy	podklady
Pohyb - plochy zatížené pohybem, dopravní cesty	
Zastávky VHD, východiska cest, odstavná parkoviště	Generel pěší dopravy, partneři, průzkum
Turistické trasy KČT	Generel pěší dopravy, turistické mapy
Návaznost na účelové komunikace, cesty a pěšiny vně lesa	Pasport účelových komunikací, cest a pěšin
Hlavní pěší trasy	analytická část Generelu pěší dopravy, analýza
Cyklistické trasy	Generel cyklistické dopravy, cyklistické mapy
Krajské hipostezky	US problematika jízdy na koních na území Brna
Lokality s intenzivním pohybem koní, ranče	US problematika jízdy na koních na území Brna
Naučné stezky	ÚAP, Rezekvítek, LMB, LČR, text V.Urban
LC, zpevněné účelové komunikace	průzkum - LHP - OPRL
Pobyt - chatové lokality	
Chatové lokality na PUPFL (v rekreačních oblastech - mimo rekreační oblast)	ÚPmB, ÚAP, KN
Významné a navazující územní struktury	
Bydlení: návaznost krajina - město	ÚPmB
Zahrádkářské lokality	ÚPmB, LHP
Vymezení zóny intenzivního rekreačního pohybu osob	analýza
Území s významným rekreačním potenciálem	OPRL
Atraktivita přírodní významné	
Vyhledky, horizonty	ÚPmB, Generel pěší dopravy, průzkum
Vodní toky, vodní plochy	ÚPmB, VÚV, ŠLP, LHP, editace z SMO
Studánky	ÚPmB, Generel pěší dopravy, LČR, LHP, ŠLP
Atraktivita umělé významné	
Rozhledny	ÚS, LMB, ÚAP
Sjezdovky	ÚS, LMB, ÚAP
Lanová centra	průzkum, partneři
Lavičky, přístřešky, altány, uprav.studánky, aj. - mobiliář	průzkum, partneři
Limity územní s vlivem na RP	
Kategorizace	SSL, partneři
ZCHÚ - CHKO, maloplošné ZCHÚ - NPR, PR, NPP, PP	ÚPmB, OPRL
Natura 2000	ÚPmB, mapserver CENIA
Přírodní parky	ÚPmB, OPRL
Honitby	SSL, mapserver ÚHÚL, partneři
Území povrchové těžby nerostů a hornin	analýza, mapserver CENIA, text V.Urban, web
PHO I, II	ÚAP, OPRL

Mapa limitů území s vlivem na RP – kategorie lesů



Kategorizace brněnských příměstských rekreačních lesů:

Kategorie lesa	1 - hospodářské	2 - ochranné	3 – zvláštního určení	z toho 32c - rekreační
Rozloha lesa v ha	5550	561	7644	2679



Lesy mají soubor funkcí, které zahrnují funkce bioprodukční, ekologicko-stabilizační, edaficko-půdoochranné, hydricko-vodohospodářské, zdravotně-hygienické a sociálně-rekreační. Lesy se dle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, člení podle převažujících funkcí do tří kategorií, a to na lesy ochranné, zvláštního určení, hospodářské.

Lesy ochranné

- lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích (sutě, kamenná moře, prudké svahy, strže, nestabilizované náplavy a písky, rašeliniště, odvaly a výsypky apod.),
- vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy a lesy na exponovaných hřebenech,
- lesy v klečovém lesním vegetačním stupni.

Lesy zvláštního určení

Lesy zvláštního určení jsou lesy, které nejsou lesy ochrannými a nacházejí se

- v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně,
- v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod,
- na území národních parků a národních přírodních rezervací.

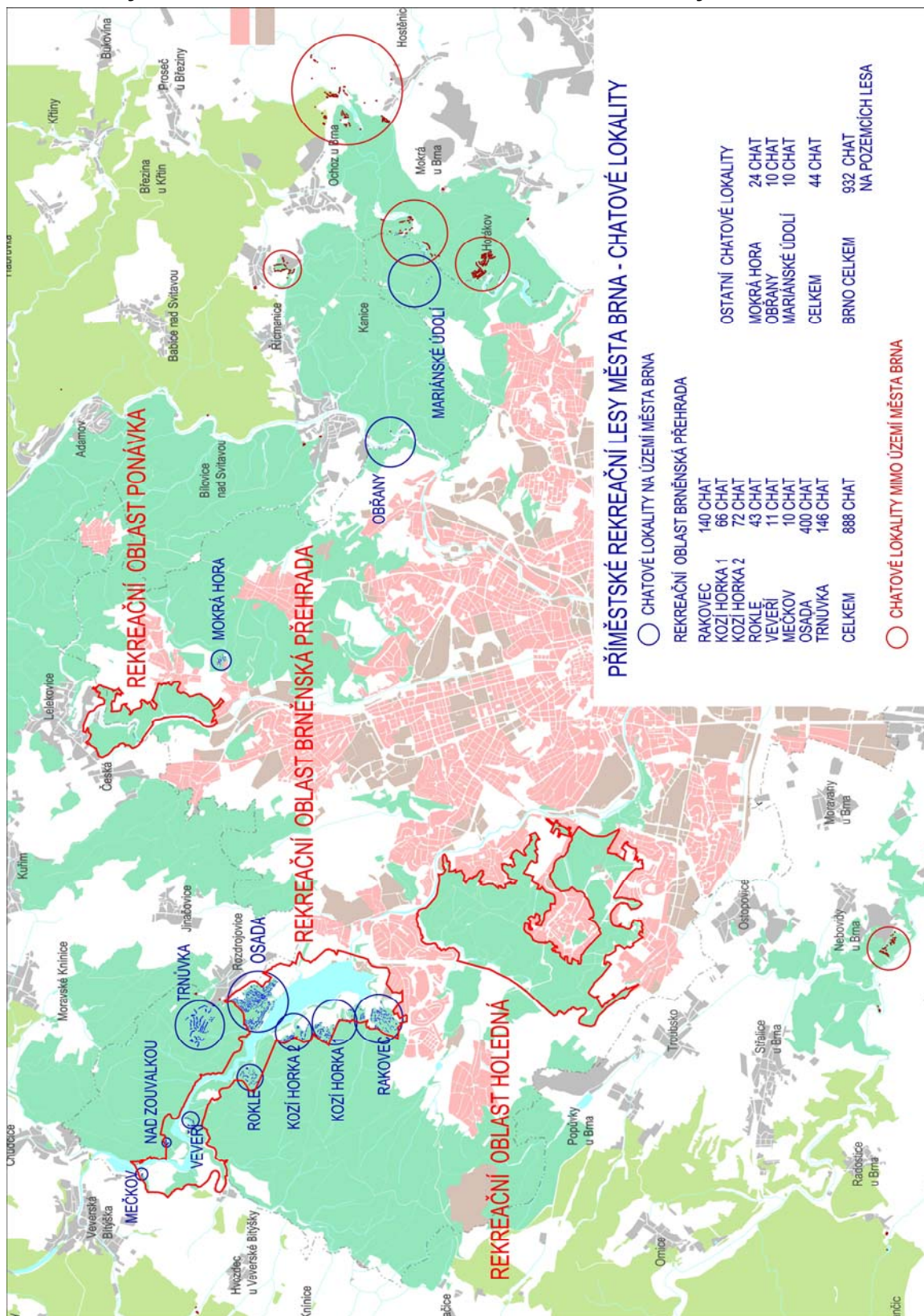
Do kategorie lesů zvláštního určení lze dále zařadit lesy, u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem je nadřazen funkcím produkčním. Jde o lesy

- v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách,
- lázeňské,
- příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí,
- sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce,
- se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodoochrannou, klimatickou nebo krajinnotvornou,
- potřebné pro zachování biologické různorodosti,
- v uznaných oborách a v samostatných bažantnicích
- v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření.

Lesy hospodářské

Lesy hospodářské jsou lesy, které nejsou zařazeny v kategorii lesů ochranných nebo lesů zvláštního určení.

3.4. Pobytová rekreace – rekreační oblasti a chatové lokality



Analýza a zhodnocení RP komplexu lesů dle chatové rekreace – pobyt v lese

Pobyt v lese je soustředěn do chatových lokalit, které se nacházejí převážně v rekreačních oblastech. Na území Brna jsou rekreační oblasti Brněnská přehrada, Holedná a Ponávka. Rekreační oblasti byly vyhlášeny jako oblasti rekreačního zájmu města a jejich hranice jsou zakotveny v územním plánu. Pravidla upravující provoz v rekreační oblasti a umožňující vymáhat jejich dodržování jsou obvykle součástí provozního řádu, s nímž se návštěvníci rekreační oblasti mají možnost seznámit se na veřejně přístupném místě. Brněnské rekreační oblasti v současnosti nejsou vybaveny žádnými platnými provozními řády, proto z vymezení rekreačních oblastí nevyplývají žádné povinnosti. Jediným nástrojem regulace v rekreačních oblastech je tedy stavební zákon, resp. územní plánování.

Chaty na území města Brna umístěné na PUPFL:

Rekreační oblast Brněnská přehrada

- pravý břeh – Lesní komplex Podkomorské lesy 342 chat
- levý břeh – lesní komplex Rozdrojovické lesy 546 chat

Ostatní chatové lokality

- Mokrý Hora 24 chat Soběšické lesy
- Obřany 10 chat Bílovické lesy, údolí Svitavy
- Líšeň 10 chat Bílovické lesy, údolí Říčky
- Brno celkem 932 chat

Celkové počty chat (na PUPFL a ostatních kulturách) v chatových lokalitách na katastru obcí na jejichž území přechází brněnské příměstské rekreační lesy:

- Bílovické lesy k.ú. Hostěnice 184 chat,
- Bílovické lesy k.ú. Horákov 207 chat,
- Bílovické lesy k.ú. Ochoz 459 chat

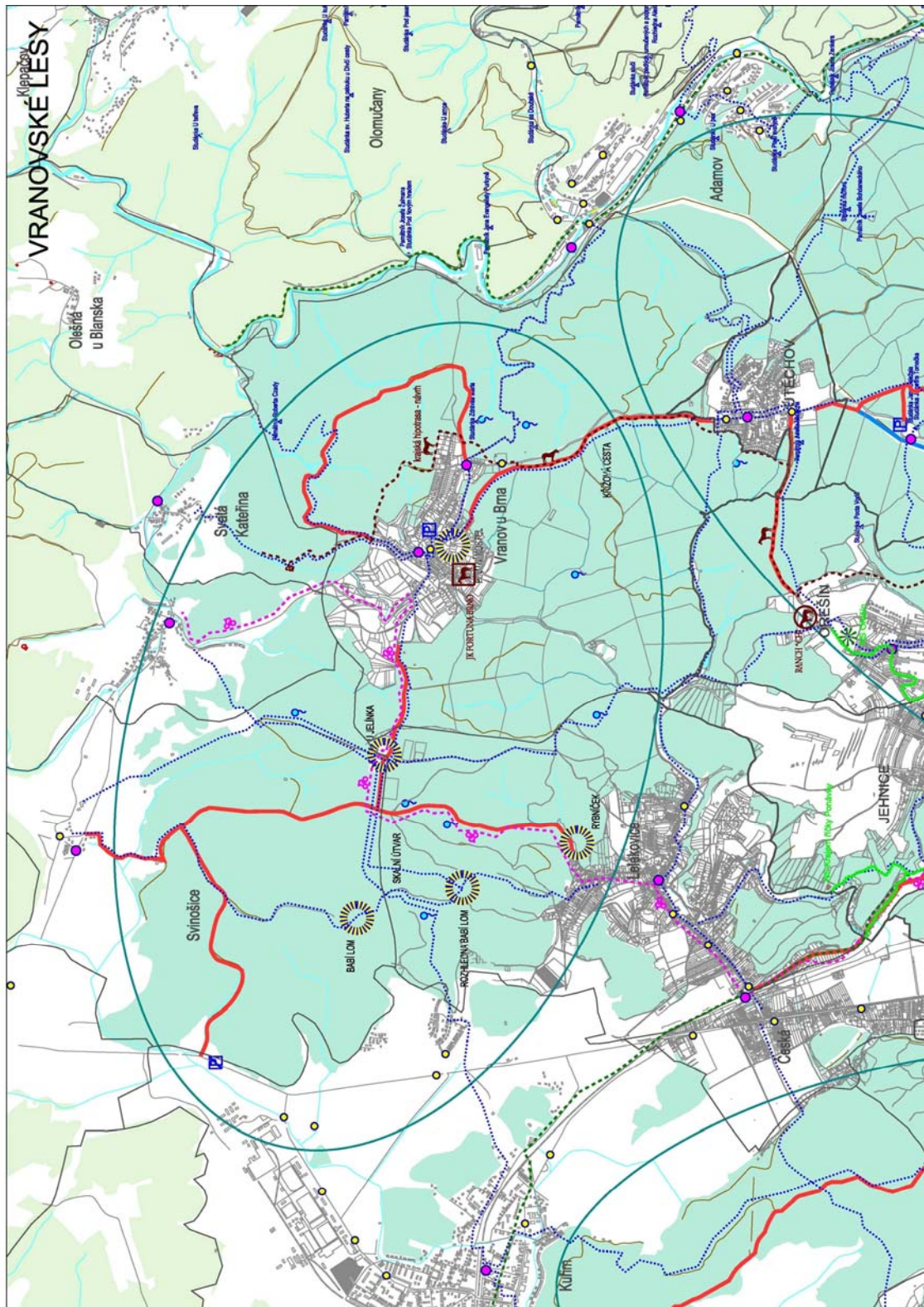
RP pro individuální rekreaci v chatách je velmi vysoký v částech lesů lesních komplexů, které navazují na vodní nádrže nebo vodní tok a jeho údolní nivu. Především ty jsou totiž hlavními až zásadními atraktivitami, které určují RP pro individuální rekreaci v chatách v lesích. Dále je vysoký RP při okrajích lesních komplexů na terénních návrších a horizontech se zajímavými výhledy. V ostatních částech lesních komplexů lze RP považovat za průměrný. Tomuto hodnocení odpovídá četnost chatové zástavby. RP lesů pro individuální rekreaci v chatách je ovšem podmíněný, jak je uvedeno v textu níže.

Při individuální rekreaci v chatách v lesích dochází k těmto jevům:

- suburbanizace, odliv obyvatel do přidružených obcí v okrajových částech města a do obcí za hranicí města s kvalitním rekreačním zázemím v lesnaté krajině, s tím související nárůst individuální automobilové dopravy a hybnosti obyvatel.
- přeměna rekreačních objektů na trvalé bydlení, postupná přeměna chatových lokalit v atraktivních částech rekreačních oblastí na bydlení.

Chatové oblasti jsou zvláštním dědictvím minulosti, neboť při důsledném respektování lesního zákona by nebylo možné v lesích tyto stavby stavět. Přesto i v současnosti je lesní zákon obcházen a tyto stavby jsou stavěny pod záminkou staveb sloužících lesnímu provozu, což se ovšem neděje v masovém měřítku. Vzniká velký tlak na vyjmutí pozemků okolo těchto staveb z PUPFL a následně přeměna na jiný druh pozemku, umožňující např. oplocení a další výstavbu a rozšiřování, tyto stavby pak vytváří tlak na dopravní obslužnost a vybavení, zahušťují provoz v rekreačních oblastech, zvyšují nároky na kapacitu komunikací, parkovacích ploch, zvyšují emisní zátěž a další znečištění lesa. Stavby, zpevněné plochy a komunikace narušují krajinný ráz. Současně je nebezpečným trendem skutečnost, že v atraktivních rekreačních lokalitách příměstských lesů se stavby pro individuální rekreaci postupně rekonstruují na objekty umožňující trvalé bydlení s parametry rodinného domu a toto bydlení se stále více rozšiřuje, neboť stavební zákon a právní předpisy související touto skutečností umožňují. Tím se původní chatové oblasti a chatová zástavba v nejatraktivnějších a nejdostupnějších částech brněnských příměstských rekreačních lesů skrytě mění v městské části s trvalým bydlením a tím dlouhodobě postupně snižuje RP.

3.5. Rozbor rekreačných aktivít – komplex Vranovské lesy



Komplex Vranovské lesy se segmenty Opálenka, Březina, Strážná

Komplex Vranovské lesy se segmenty Opálenka, Březina, Strážná navazuje na zastavěná území obcí Šebrov – Kateřina na S, , Lelekovice na J, na Z je území ohraničeno průběhem „císařské silnice“ z Brna směrem na S – od kostela Sv. Jakuba na Lipůvku, Letovice, Svitavy, na V je území ohraničeno řekou Svitavou, a s obcí Vranov u Brna ležící uvnitř území. Nejvýznamnější atraktivitou je hřeben Babího lomu a údolí Ponávky.

- **Macošský bioregion 1.25: PLO 30 - Dražanská vrchovina**

Vranovské lesy

návštěvnícké cíle v lese	Babí lom rozhledna, skalní útvar, rozcestí "Lelkovadlo", křížová cesta		
atraktivita ostatní	poutní kostel, Lichtenštejnská hrobka		
urbanistický kontext	zaplňování zemědělského prostoru původních obcí suburbánní výstavbou RD		
chatové lokality	ne		
vyznačené rekreační trasy	KČT, cyklo, lyžaři		
navržené rekreační trasy	krajská hipostezka		
páteční cesty (oblast, směr)	Babí lom, U Jelínka		
východiště rek. trasy	VHD prostř.	VHD doch.	možnost parkování
Lelekovice	bus	ne	v obci
Vranov, konečná bus.	bus	ano	v obci
Svinošice	bus	ano	v obci
od Kuřimi (silnice I/43)	ne	ne	problém
páteční cesty (oblast, směr)	Machatková cesta, okruh		
východiště rek. trasy	VHD prostř.	VHD doch.	možnost parkování
Vranov, konečná bus.	bus	ano	v obci
Vranov, myslivna	bus	ano	ano
problémy	motokrosový areál u obce Vranov – hluk, devastace, smog devastace cest jezdci na koních		

Segmenty Opálenka, Březina, Strážná

Opálenka – zalesněný kopec (408 m n.m.) k.ú. Kuřim, cca 1 km V od Kuřimi, a 1 km JV od osady Podlesí, pod vrcholem kopce starý lom: lokalita C-Zajímavá geologická lokalita registrovaná v ČGS, důvod ochrany: metabazitové zóny brněnského masivu.

Březina – zalesněný kopec (399 m n.m.) na severním okraji Lelekovic se starou dubovou pařezinou, k.ú. Lelekovice, vyhlášena jako přírodní památka na ploše 32,2 ha uchovává přirozená lesní společenstva především doubravu s ostrůvky lesostepi na vápencovém podkladu.

Strážná – zalesněný kopec (369 m n.m.) na J okraji Lelekovic s červenou TZ a naučnou Stezkou zdraví, jež spojuje Lelekovice s brněnskou městskou částí Mokrý Hora. Na části území se nachází oplocení lesa z důvodu chovu zvěře – s výměrou pod 50 ha, není oborou.

Dostupnost: z obce Lelekovice od trasy MHD bus linka č.41 pěšky vzdálenost 1 – 3 km po místních komunikacích, polních a lesních cestách s turistickým značením i neznačené.

Problémy: oplocení lesa vytváří bariéru prostupnosti, stavby v lese a při okrajích lesa vytváří suburbánní rozptýlenou zástavbu, stavby pro rekreaci se mění na stavby pro trvalé bydlení – mají vliv na krajinný ráz a postupně snižují RP.

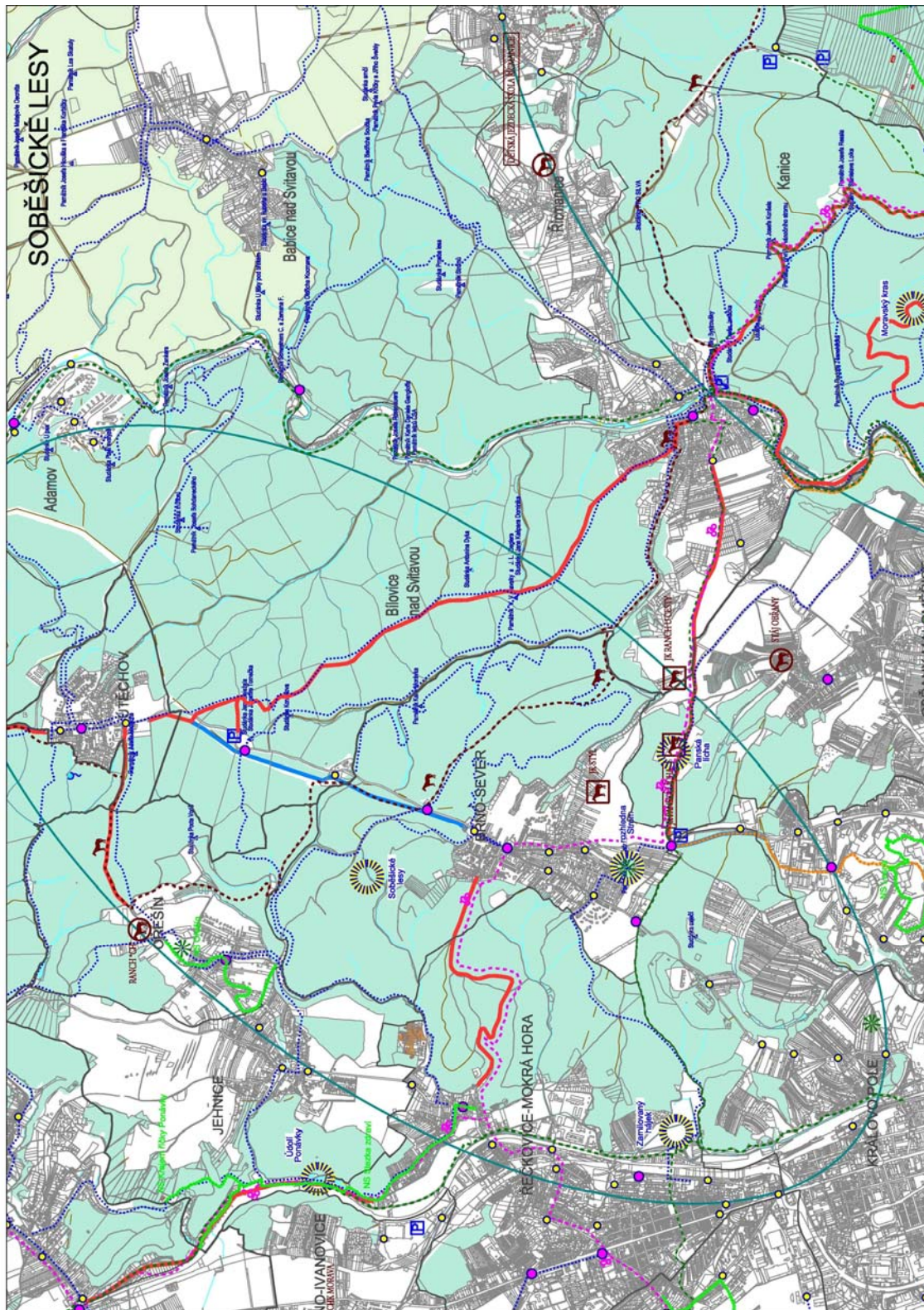
Územní bariéry – jsou přírodními nebo umělými zábranami průchodu územím:

- Území povrchových lomů: Vranov

Naučné stezky okresu Brno-venkov:

Krajem říčky Ponávky, Vycházková trasa Zárubou a Horkou

3.6. Rozbor rekreačních aktivit – komplex Soběšické lesy



Komplex Soběšické lesy se segmenty Západ'

Komplex Soběšické lesy se segmenty Západ' navazuje na území obcí, které je ohraničují od S k J – Útěchov, Ořešín, Jehnice, Mokrá Hora, Řečkovice, Královo Pole, Lesná, Obřany, na V straně je území ohraničeno hluboce zaříznutým údolím řeky Svitavy, uvnitř území leží Soběšice, rozlohou lesů je největším segmentem. Nejvýznamnější atraktivitou je fenomén údolí řeky Svitavy a výjimečně známá studánka U buku.

• Macošský bioregion 1.25: PLO 30 - Dražanská vrchovina

Soběšické lesy

návštěvnícké cíle v lese

atraktivita ostatní

urbanistický kontext

chatové lokality

vyznačené rekreační trasy

navržené rekreační trasy

páteřní cesty (oblast, směr)

východiště rek. trasy

Útěchov, hospoda

U buku

Bílovice ž. st.

páteřní cesty (oblast, směr)

Útěchov, hospoda

Ořešín, konečná bus

páteřní cesty (oblast, směr)

Soběšice, Klarisky

Mokrá Hora

páteřní cesty (oblast, směr)

Panská lícha

Bílovice ž. st.

problémy

Lesnický Slavín (studánky, památníky), broková střelnice,

Soběšické rybníčky, Zaječí potok, Melatín, Rakovec

jezdecký areál Panská lícha, ranč "CH" Ořešín, rozhledna Strom,

Zamilovaná hájek -rekreační louka, basebal

sídlíště Lesná, zaplňování zemědělského prostoru původních obcí

suburbánní výstavbou RD

Mokrá Hora - u Rakovce

KČT, cyklo, lyžaři

krajská hipostezka

Generel pěší dopravy

Generel cykl. dopravy

Útěchov – Bílovice

VHD prostř.

VHD doch.

možnost parkování

bus

ano

v obci

bus

ano

parkoviště

bus, vlak

ne, ne

v obci

Útěchov – Ořešín

bus

ano

v obci

bus

ano

v obci

Soběšice - Mokrá Hora

bus

ano

v obci

bus

ano

v obci

Soběšice – Bílovice

bus

ano

parkoviště

bus, vlak

ano, ne

v obci

Útěchov - Soběšice - Lesná, chybí cesta ve směru nekratšího spojení podél silnice, zejména mezi Soběšicemi a Lesnou devastace cest jezdci na koních kumulace rekreačních tras v úseku Soběšice - Vranov

Soběšické lesy - segment Západ'

návštěvnícké cíle

vyznačené rekreační trasy

naučné stezky

navržené rekreační trasy

páteřní cesty (oblast, směr)

východiště rek. trasy

Mokrá Hora

Globus

Česká žel. stanice

Rekreační oblast "Údolí Ponávky"

údolí Ponávky, rybníčky

KČT, cyklo

Krajem říčky Ponávky, Stezka zdraví

Generel cykl. dopravy

Mokrá Hora – Lelekovice údolím Ponávky

VHD prostř.

VHD doch.

možnost parkování

ne

ne

v obci

bus

ano

parkoviště

bus, vlak

ano, ano

v obci

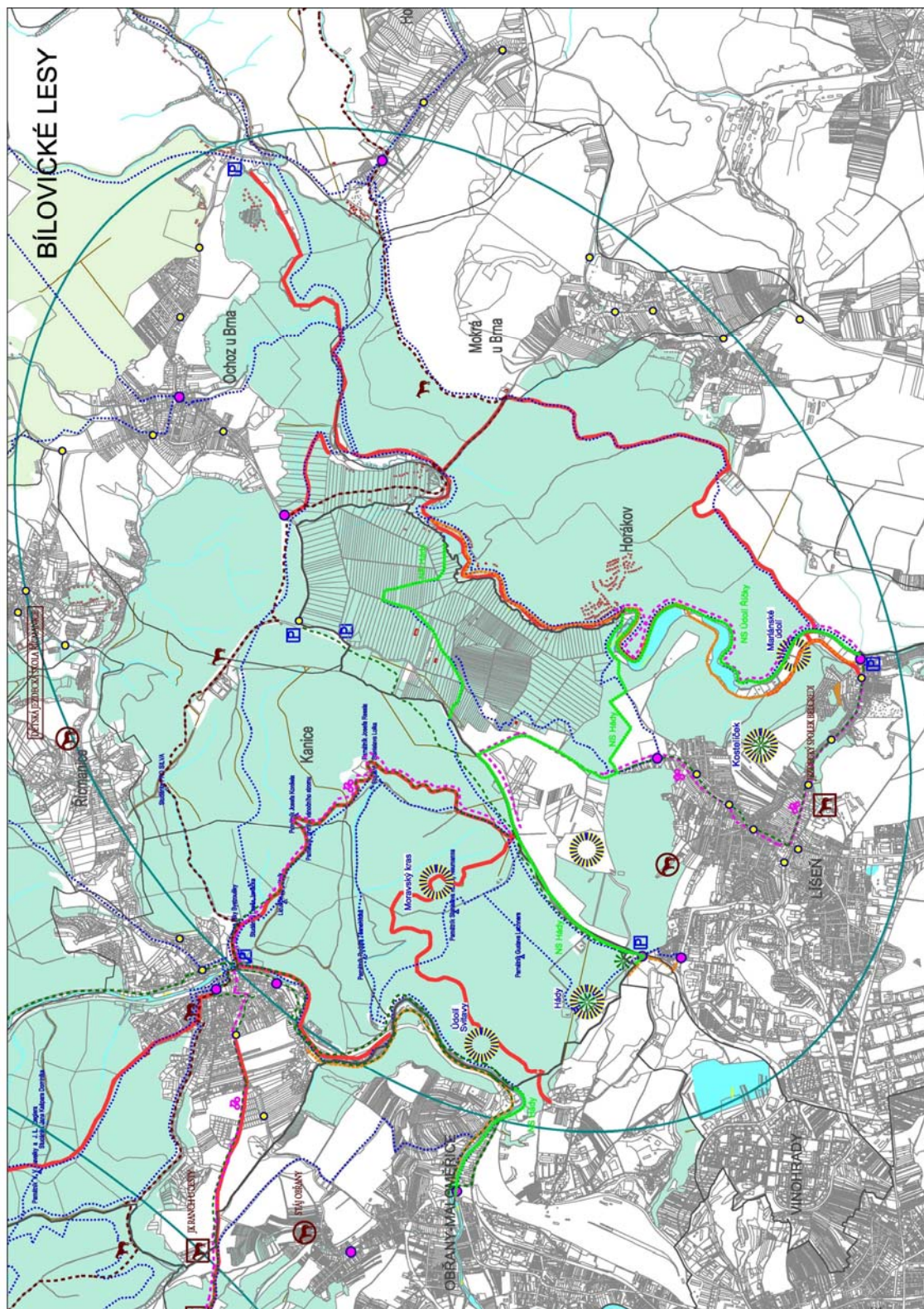
Územní bariéry – jsou přírodními nebo umělými zábranami průchodu územím:

- Údolí Svitavy

Naučné stezky:

Stezka zdraví Brno – Lelekovice, Naučná stezka Ořešín, Ekostezka Lesná (II.), Lesní naučná stezka + Geologická stezka LŠ Jezírko

3.7. Rozbor rekreačních aktivit – komplex Bílovické lesy



Komplex Bílovické lesy se segmenty Bílá hora

Komplex Bílovické lesy se segmenty Bílá hora na Z straně směrem od S k J navazuje na zastavěná území Ochoz u Brna, Kanice, Řícmanice, Bílovice nad Svitavou, Obřany, Maloměřice, Židenice, Líšeň, a na V straně od J k S pak na zastavěná území obcí Mokrá – Horákov a Hostěnice, a mezi nimi navazuje na hranici dobývacího prostoru vápencového lomu Mokrá. Nejvýznamnější atraktivitou je údolí řeky Svitavy a údolí Říčky s vodními nádržemi a navazujícími krasovými jevy jeskyní, závrtů, propadání, skalních formací a žlebů.

• Macošský bioregion 1.25: PLO 30 - Dražanská vrchovina

Bílovické lesy

návštěvnícké cíle

urbanistický kontext
chatové lokality

vyznačené rekreační trasy
naučné stezky
navržené rekreační trasy

páteční cesty (oblast, směr)
východiště rek.trasy
Marián.údolí
Ochoz, Říčky rozc.
Ochoz, mysl.Pod Hádkem
Kaprálův mlýn
Prostřední mlýn

páteční cesty (oblast, směr)
východiště rek.trasy
Velká Klajdovka
Kopaniny
Bílovice
zast. Červený písek

CHKO Moravský kras

vyhlídka Hády, údolí Svitavy, údolí Říčky, rybníčky, geologické útvary Mor.krasu, památník Lesnického Slavína, potenciální rekreační oblast pro SV část města na k.ú. obcí Hostěnice, Horákov, Ochoz, část mimo příměstské lesy

KČT, cyklo
NS Hády - údolí Říčky
krajská hipostezka
Generel pěší dopravy
Generel cykl.dopravy

údolí Říčky - Mokrá myslivna

VHD prostř.	VHD doch.	možnost parkování
bus	ano	parkoviště
bus	ano	ano
bus	ano	ano
ne	ne	ne
ne	ne	ne

Hády

VHD prostř.	VHD doch.	možnost parkování
bus	ano	ano
ne	ne	problém
vlak, bus	ano	ano, parkoviště nestačí
bus	ano	ano

Segment Bílá hora

Bílá hora v Brně je kopec (300 m n. m.) v Šlapanické pahorkatině, Lechovický bioregion 4.1: PLO 35 - Jihomoravské úvaly, nacházející se nad bývalou obcí Juliánovem, na území městské části Brno-Židenice, v katastrálním území Židenice, pokrytý vegetací lesoparkového typu. PUPFL tvoří pouze malou část plochy zeleně. Na jejím vrcholu se nachází památník dělnického hnutí. Z vrcholu je dobrý rozhled na Brno. Menší jižní část kopce – 0,65 ha – má status přírodní památky. Předmětem ochrany je teplomilné travinobylinné společenstvo na jižním svahu s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Návrh ÚMČ Brno – Židenice na obnovu cestní sítě, herních prvků, úprav zeleně na ploše cca 10 ha, výstavbu rozhledny na vrcholu hory. Dostupnost MHD – bus, tram.

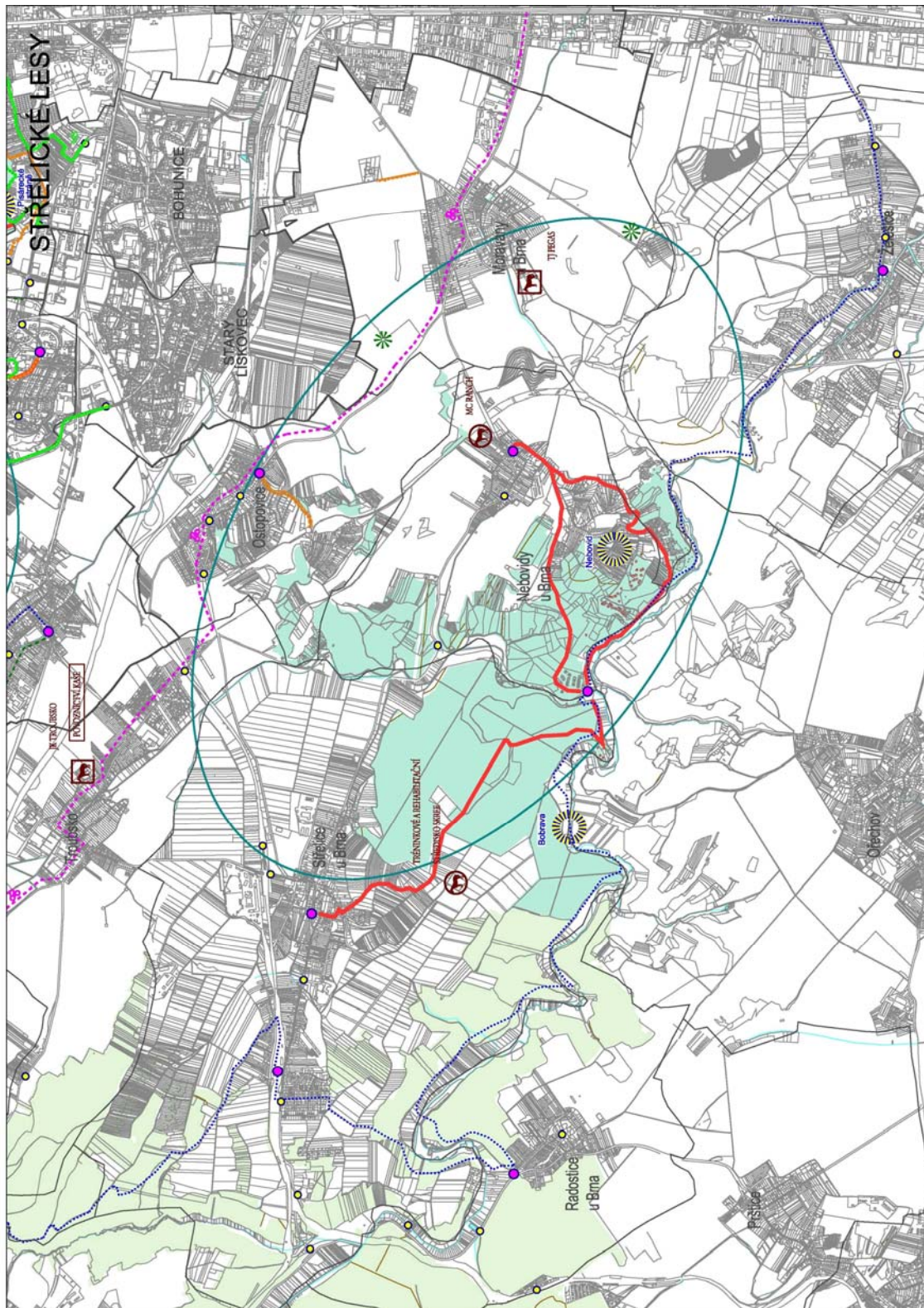
Územní bariéry – jsou přírodními nebo umělými zábranami průchodu územím:

- Údolí Svitavy
- Vodní nádrže v údolí Říčky
- Území povrchových lomů: Líšeň

Naučné stezky:

Hády a údolí Říčky, NS Kavky, Naučně-vzdělávací trasa Hádecké lesy, NS Údolí Říčky (III.) – stezka Bohuslava Klímy

3.8. Rozbor rekreačních aktivit – komplex Střelické lesy



Komplex Střelické lesy se segmenty Černovický hájek

Komplex Střelické lesy se segmenty Černovický hájek navazuje na zastavěná území – na S obce Ostopovice, na Z obce Střelice, na V obci Moravany a Želešice, na J je území ohraničeno řekou Bobravou a její údolní nivou, ve středu území leží obec Nebovidy. Nejvýznamnější atraktivitou je říčka Bobrava s údolní nivou

- **Lechovický bioregion 4.1: PLO 35 - Jihomoravské úvaly**

Střelické lesy

návštěvnícké cíle
urbanistický kontext
chatové lokality
vyznačené rekreační trasy
naučné stezky
navržené rekreační trasy

přírodní park "Bobrava"

vyhlídky, Nebovid, údolí Bobravy, koně-stáje SKREE
rekreační potenciál pro sídliště St.Lískovec
Nebovidy-Bobrava
KČT údolím Bobravy
naučná stezka "Bobrava"
KČT z Ostopovic do údolí Bobravy
Generel pěší dopravy

páteří cest (oblast, směr)

východisko rek.trasy

Nebovidy u kostela

Nebovidy Závist

Střelice obec.úřad

Nebovidy-Bobrava-Střelice

VHD prostř.

bus

bus

bus

VHD doch.

ne

ano

ne

možnost parkování

ano

ano

ano

problémy

dlouhé přístupové trasy,
těžba v lomu Želešice,

projížďky koní – hipoturistika se jako relativně nové odvětví

rekreace dotýká několika krajinných složek s nimiž je ve vzájemné interakci; infrastruktura sítě hipostezek je navrhována zejména na účelových komunikacích jako jsou polní a lesní cesty; při snaze o vyznačování jezdeckých tras dochází k problémům při křížení, případně napojení na pozemní komunikace, dochází ke konfrontacím s turistickými trasami a cyklostezkami, s místy pro koně těžko průchodnými, a také s fragmentovaným krajinným prostorem; specifickým problémem je častý odpor majitelů a nájemců pozemku, jejichž souhlas je třeba při vedení trasy přes jejich parcely, pochází především z konfliktů spojených s lesním či polním hospodařením, poškozováním cest a s tím spojenými zvýšenými náklady na údržbu, a dále s konflikty střetů s dalšími uživateli cest – pěšími a cyklisty.

Segment Černovický hájek

Černovický hájek – malá enkláva lesa na okraji jinak téměř bezlesé JV části území města Brna, přírodní rezervace ev. č. 698 nacházející se na území městské části Ivanovice, k. ú. Brněnské Ivanovice, mezi pískovnou a dálničním přívaděčem. Nachází se na horním toku Černovického potoka. Lokalita původně náležela ke katastrálnímu území Černovice, od něhož je odvozen její název. Jedná se o území s rozlohou 11,73 ha, které bylo v roce 1977 vyhlášeno přírodní rezervací. Dostupnost: autobus MHD č. 47, z ulice Úzká (OD Tesco) – k černovické pískovně.

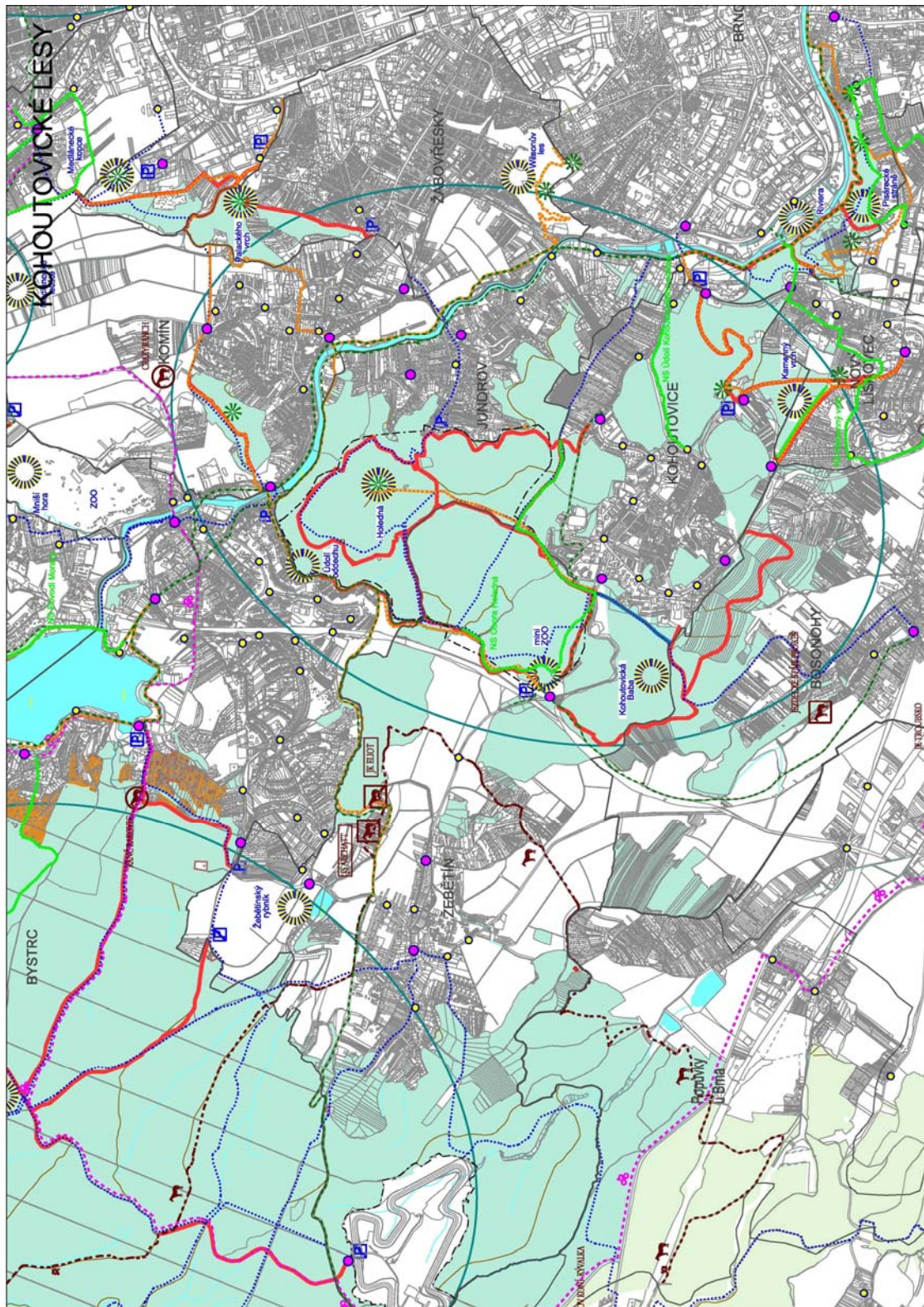
Územní bariéry – jsou přírodními nebo umělými zábranami průchodu územím:

- Dálnice Olomouc – Brno – Praha
- Území povrchových lomů: Želešice

Naučné stezky:

Naučná cyklotrasa přírodním parkem Bobrava, NS „Jdeme do parku“ - Olympia, Černovický hájek – přírodní zázrak na jihu Brna

3.9. Rozbor rekreačních aktivit – komplex Kohoutovické lesy



Komplex Kohoutovické lesy se segmenty Chochola

Komplex Kohoutovické lesy se segmenty Chochola leží celý nejbližší centra brněnské městské aglomerace, je obklopen velkými komplexy sídlišť a městské zástavby – po západní straně ve směru od S k J je to Komín, Bystrc, Žebětín, Bosonohy, na V straně směrem od J k S je to Nový Lískovec, Pisárky, Stránice, Žabovřesky, uvnitř území leží Jundrov a Kohoutovice, střed území s kopcem Holedná je současně oborou. Nejvýznamnější atraktivitou je vrch Holedná s úpravami lesa parkového charakteru a s mobiliářem turistického zázemí včetně přítomnosti zvěře v porostech ležící ve středu obory, a dále údolí potoka Vrbovec nazývané „Údolí oddechu“.

• Brněnský bioregion 1.24: PLO 33 - Předhoří Českomoravské vrchoviny

Kohoutovické lesy

návštěvnícké cíle v lese

atraktivita ostatní
urbanistický kontext

vyznačené rekreační trasy
naučné stezky

navržené rekreační trasy

páteřní cesty (oblast, směr)

východiště rek. trasy

Údolí oddechu

Stará dálnice

Kohoutovice hájenka

Kohoutovice Libušina

Kohoutovice Jírovcova

Jundrov hájenka

páteřní cesty (oblast, směr)

Kohoutovice Achtelky

Kohoutovice Myslívna

N.Lískovec Koniklecová

Pisárky Pisárecká/Antrophos

páteřní cesty (oblast, směr)

Pisárky Antrophos

Vídeňská Milosrdných bratří

problémy

projekty, záměry

rekreační oblast "Holedná"

hřebenová trasa po plynovodu, Údolí oddechu, obora, Mini-ZOO, rybníčky, původní Masarykův kruh, Baltisbergrův pomníček, restaurace a hotel Myslívna, koniklecová rezervace Kamenný vrch, Mahenova stráž, lanové centrum pod Červeným kopcem Riviéra, Antrophos, Káčata, Žabovřeské louky, Výstaviště lesní komplex ze 3 stran obklopen zástavbou a zahrádkami včetně sídlišť Bytrc, Jundrov, N.Lískovec, téměř celý prostor lesní enklávy okolo starých Kohoutovic zastavěn, pokračování bytové výstavby na svazích Kamenného vrchu, v Jundrově - Káčatech, ve výhledu zastavění Juranky

KČT, cyklo

"Obora Holedná", "Údolí Kohoutovického potoka", "Červený kopec", "Kamenný vrch"

krajská hipostezka, lesní segment Pekárna

Generel pěší a cyklo dopravy

Holedná - Kohoutovická Baba

VHD prostř.

VHD doch.

možnost parkování

tram, Tbus

ano

problém

bus

ano

parkoviště

bus

ano

v sídlišti

Tbus

ano

v sídlišti

Tbus

ano

v sídlišti

ne

ne

problém

Kamenný Vrch

Tbus

ano

ano

bus

ano

parkoviště

Tbus

ano

v sídlišti

Tbus

ano

parkoviště

Červený kopec

tram, Tbus

ano

parkoviště

tram

ano

v obci

projíždění koní v segmentu Pekárna, divoké stezky MTB (zejm. Červ.kopec), propojení hřebenové trasy mezi Holednou a Kohoutovickou Babou

obnova lesoparku N.Lískovec, lyžařský svah pod Myslívnu - záměr, vysílač a rozhledna Hobrtenky

Kohoutovické lesy - segment Chochola

vyznačené rekreační trasy

navržené rekreační trasy

páteřní cesty (oblast, směr)

KČT

Generel pěší dopravy

spojovací trasa

tram, Tbus

ano

ano

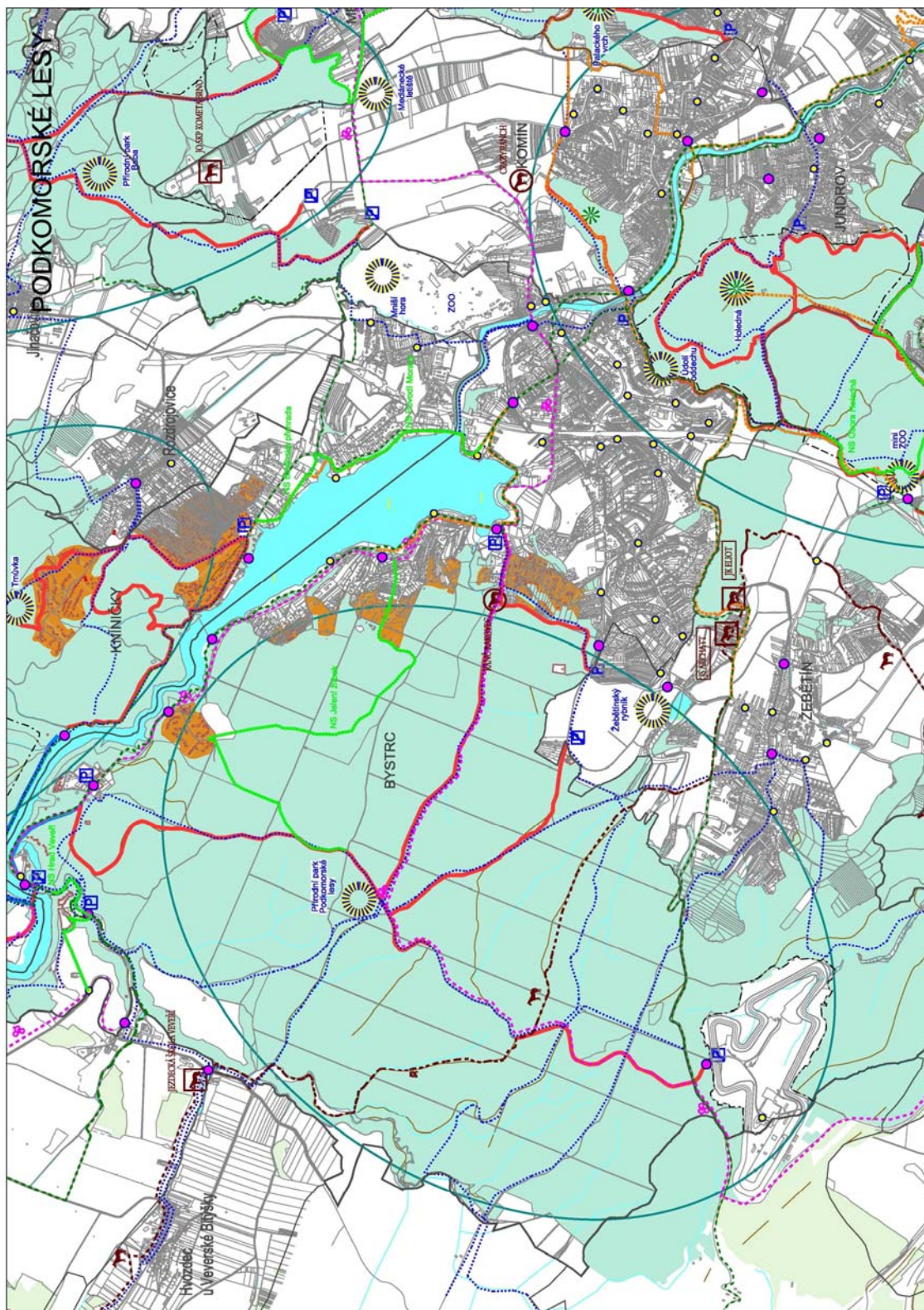
Územní bariéry – jsou přírodními nebo umělými zábranami průchodu územím:

- Dálnice Olomouc – Brno – Praha

Naučné stezky:

NS Obora Holedná, Naučná stezka lesnická – Brněnská, Naučná stezka přírodní rezervací Kamenný vrch, NS Bohunice, Naučná stezka Kohoutovický potok

3.10. Rozbor rekreačních aktivit – komplex Podkomorské lesy



Komplex Podkomorské lesy se segmenty Hradní stráně

Komplex Podkomorské lesy se segmenty Hradní stráně pod hradem Veveří je rozlohou lesů druhým největším segmentem, komplex lesů ze Z strany nenavazuje přímo na zastavěná území a je Boskovickou brázdou oddělen od okolních obcí, na J straně je komplex lesů narušen okruhem Automotodromu Brno – Masarykův okruh, na V straně komplex lesů navazuje na zastavěné území Žebětín a Bystrc, ze S je komplex ohraničen vodní nádrží Brněnské přehrady. Nejvýznamnější atraktivitou je vodní nádrž Brněnské přehrady, hrad Veveří, Ríšova a Helenčina studánka.

• Brněnský bioregion 1.24: PLO 33 - Předhoří Českomoravské vrchoviny

Podkomorské lesy

návštěvnícké cíle v lese

atraktivita ostatní
urbanistický kontext

chatové lokality
vyznačené rekreační trasy
naučné stezky
navržené rekreační trasy

Přírodní park Podkomorské lesy, rekreační oblast "Brněnská přehrada"

Ríšova studánka, Helenčina studánka, Podkomorská myslivna, Kočí žleb, hrad Veveří

Brněnská přehrada, hrad Veveří, Automotodrom
sídlíště Bystrc, bytový soubor Kamechy, rozvoj rekreace a rekreačního bydlení

Rakovec, Kozí horka, Rokle, Veveří, Mečkov

KČT, cyklo, lyžaři

naučná stezka "Hrad Veveří", "Jelení žlíbek"

Generel cykl.dopravy: trasa Kozí horka - Veveří, po pravém břehu a dále údolím Veverky, trasa Žebětín - Ostrovačice
krajská hipostezka, úsek JK Eliot - JŠ Veveří

páteční cesty (oblast, směr)

východiště rek.trasy

Rakovec

Automotodrom, tribuna B

Kamechy, U borovice

Obora

Ríšova studánka

VHD prostř.

VHD doch.

možnost parkování

bus

ano

parkoviště

bus

ano

problém

bus

ano

problém

bus

ano

parkoviště

páteční cesty (oblast, směr)

Kamechy, U borovice

Rakovec

Kamechy – Rakovec

bus

ano

problém

bus

ano

parkoviště

problémy

chybí pěší a cyklistická stezka po pravém břehu přehrady mezi Kozí horkou a mostem Veveří
postupná přestavba rekreačních chat na objekty pro trvalý pobyt

Segment Hradní stráně

Enkláva lesa na jižní straně hradního ostrohu pod hradem Veveří. Část tohoto území pod hradním ochozem byla po roce 1870 upravena do podoby anglického parku se dvěma dnes již zdevastovanými skleníky. Pod svahem Hradní stráně teče potok Veverka, podél kterého vede naučná stezka. Hrad Veveří leží na kraji Brna, nad brněnskou přehradou. Doprava je možná vlastním vozem či městskou hromadnou dopravou, přímo pod hrad jezdí autobus: linka 303 zastávka Zoologická zahrada – Hrad Veveří. V plavební sezóně lodní doprava – od přístavního mola vzdáleného jeden kilometr vede nově vybudovaná cesta pro chodce.

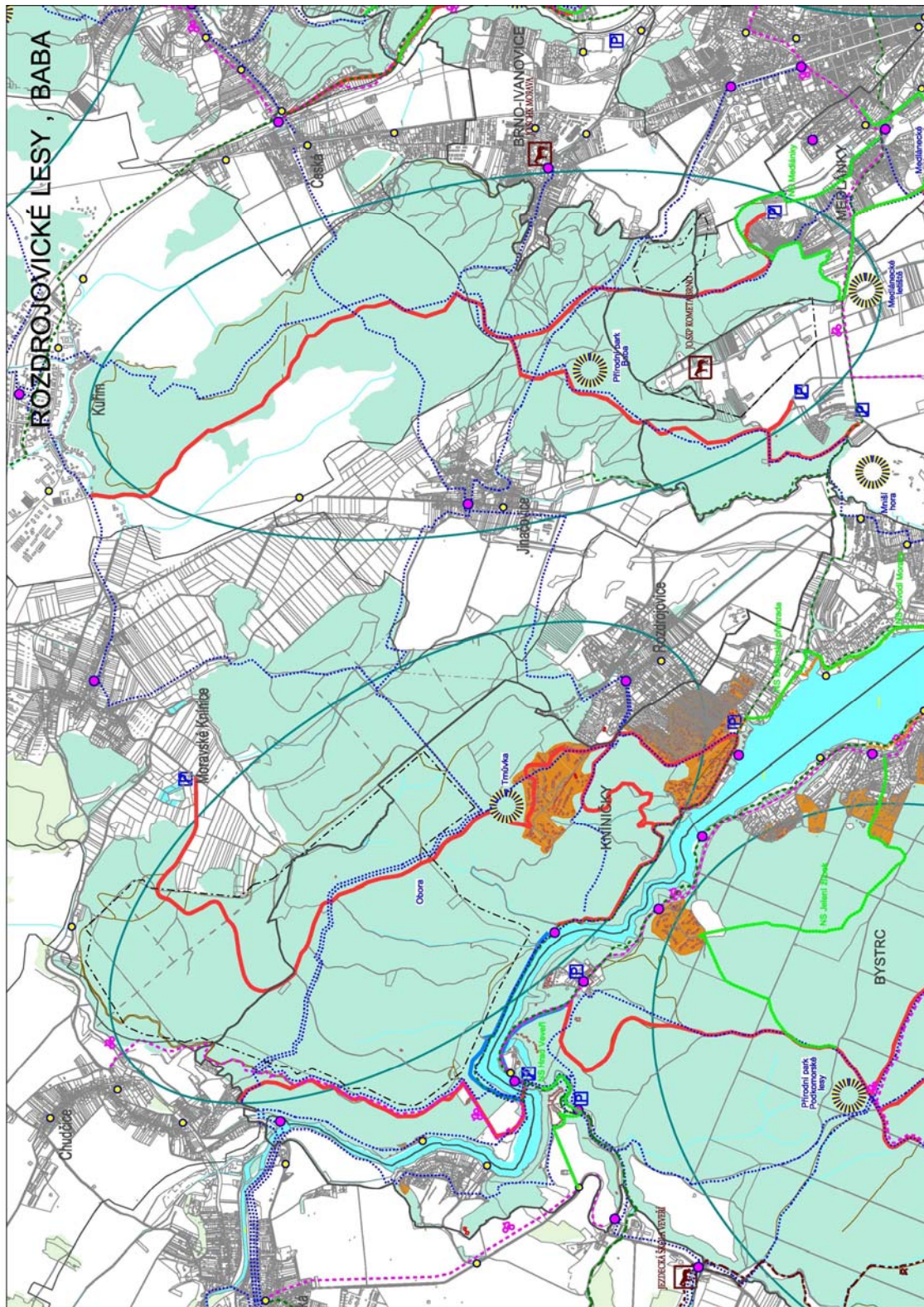
Územní bariéry – jsou přírodními nebo umělými zábranami průchodu územím:

- Údolí Svratky,
- Vodní nádrž Brněnská přehrada
- Dálnice Olomouc – Brno – Praha
- Automotodrom Brno

Naučné stezky:

NS Jelení žlíbek II., Hrad Veveří

3.11. Rozbor rekreačných aktivít – komplex Rozdrojovické lesy a Baba



Komplex Rozdrojovické lesy se segmenty Panská horka

Komplex Rozdrojovické lesy se segmenty Panská horka navazuje po Z straně od S k J na zastavěné území Moravských Knínic, Chudčic, Veverské Bítýšky, na J je území ohraničeno vodní nádrží Brněnské přehrady, na V straně navazuje od J k S na zastavěné území Rozdrojovic, které jsou hluboce vklíněny do komplexu lesů, a Jinačovic. Převážnou část území zaujímá obora. Nejvýznamnější atraktivitou je vodní nádrž Brněnské přehrady a nástup k východisku turistických cest především do údolí Bílého potoka.

- **Brněnský bioregion 1.24: PLO 33 - Předhoří Českomoravské vrchoviny**

Rozdrojovické lesy Přírodní park Podkomorské lesy, rekreační oblast "Brněnská přehrada"

návštěvnícké cíle v lese	hřebenová trasa, obora, křížová cesta, Junácká louka		
atraktivita ostatní	Brněnská přehrada, hrad Veveří		
urbanistický kontext	suburbánní výstavba RD, rozvoj rekreace a rekreačního bydlení		
chatové lokality	Osada, Trnůvka		
vyznačené rekreační trasy	KČT, cyklo		
navržené rekreační trasy	Generel cykl.dopravy, trasa Osada - Veveří		
páteří cesty (oblast, směr)	Osada - Trnůvka – Moravské Knínice		
východisko rek.trasy	VHD prostř.	VHD doch.	možnost parkování
Osada, U Šuláka	loď	ano	parkoviště
M.Knínice, obora	ne	ne	ne
páteří cesty (oblast, směr)	Veveří –Veverská Bítýška		
Veveří, přístav/hrad	loď, bus	ano	parkoviště pod hradem
Vev.Bítýška, přístav	loď, bus	ano	ano
páteří cesty (oblast, směr)	Osada - okruh		
Osada, U Šuláka	loď, bus	ano	parkoviště
problémy	chybí pokračování cesty po levém břehu přehrady mezi přístavištěm "Cyklistická" a mostem Veveří postupná přestavba rekreačních chat na objekty pro trvalý pobyt		

Segment Panská horka

Kopec *Panská horka* (264 m n. m.) pod hrází Brněnské přehrady na pravém břehu řeky Svratky, lesem je pokryta S strán kopce svažující se k řece a dále až k hrázi přehrady. Navazuje na PP Skalky u Přehrady. Z kopce jsou unikátní pohledy na vodní nádrž i údolí řeky. Středem stráně měla vést trasa „německé dálnice“ s přemostěním údolí řeky, pozůstatky stavby – zářez v terénu na pravém břehu a betonový pilíř na levém břehu řeky tvoří technickou zajímavost.

Pod vrcholem kopce se nachází známý areál OREA Wellness Hotel Santon nabízející rekreační pobyt u Brněnské přehrady.

Dostupnost : MHD tram zastávka Brno – Bystrc – Přístaviště

Územní bariéry – jsou přírodními nebo umělými zábranami průchodu územím:

- Údolí Svratky,
- Vodní nádrž Brněnská přehrada

Naučné stezky:

Vodní nádrž Brno, Brněnská přehrada jak ji neznáte II.

Komplex Baba se segmenty Palackého vrch, Záruba, Horka, Šiberná

Komplex Baba se segmenty Palackého vrch je přírodním parkem, je tvořen dlouhým hřbetem protaženým ve směru osy S – J v délce 7,5 km měřeno od Kuřimi po ZOO Bystrc, který přímo navazuje na zastavěná území na S na Kuřim a na V na území navazující zástavby Česká – Ivanovice, na J pak na Medlánky, Bystrc a Kníničky, na Z se zastavěné území obce Jinačovice komplexu lesů nedotýká, zmíněná zastavěná území se dotýkají vždy jen relativně krátkého úseku okraje lesa, takže celý komplex lesů má okraj poměrně nenarušený, navazující na volnou krajinu. Ze Z strany je na úpatí svahů lesního komplexu Baba vklíněn nedávno dobudovaný areál golfového hřiště, který je tak nejvýznamnější atraktivitou území.

- Brněnský bioregion 1.24: PLO 33 - Předhoří Českomoravské vrchoviny**

Baba

návštěvnícké cíle v lese
atraktivita ostatní
urbanistický kontext
vyznačené rekreační trasy
naučné stezky
navržené rekreační trasy

Přírodní park Baba

hřebenová trasa, vyhlídka
golfový areál Jinačovice, zoologická zahrada
suburbánní výstavba: Ivanovice, Česká, Kuřim
KČT
naučná stezka "Medlánky"
Generel cykl.dopravy, trasa Medlánky - Sokolské koupaliště, údolím Mnišího potoka

páteřní cesty (oblast, směr)

východiště rek.trasy

Medlánky konečná

silnice Kuřim - Jinačovice

Medlánky – Kuřim

VHD prostř.

bus

ne

VHD doch.

ne

ne

možnost parkování

u zahrad

ano

páteřní cesty (oblast, směr)

panel.cesta Medlánky - Komín

silnice Kuřim - Jinačovice

Komín – Kuřim

ne

ne

ne

ne

problém

ano

problémy

problém přístupu, páteř trasa vzdálená od VHD, ze strany od Brna nepevněná, úvozy, stoupání, chybí přístup od Řečovic
devastace cest jezdci na koních

projekty, záměry

záměr sanace bývalého Areálu Synthesia – naučné středisko lesnické

Baba - segment Palackého vrch

návštěvnícké cíle v lese

atraktivita ostatní

urbanistický kontext

památník Palackého, vyhlídka

vyhlídka Střelecký kopec, Medlánecký kopec, letiště

z východu navazuje kampus a koleje VUT, sídliště Žabovřesky
enklávy zahrádek

KČT

Generel pěší dopravy

vyznačené rekreační trasy

navržené rekreační trasy

páteřní cesty (oblast, směr)

hřeben Palackého vrch -Medlán.kopce

páteřní cesty (oblast, směr)

východiště rek.trasy

Palackého v./Technická

Kolejní, nevhodné - stoupání

Komín sídliště

Komín Štursova

spojující Kr.Pole - Komín žlíbkem

VHD prostř.

bus

bus

Tbus

Tbus

VHD doch.

ano

ano

ne

ano

možnost parkování

parkoviště

parkoviště

ano

problém

Segmenty Záruba, Horka, Šiberná – zalesněné kopce okolo Kuřimi, malé lesní segmenty obklopené urbánní a zemědělskou krajinou.

Naučné stezky:

Medlánecká naučná stezka II.

4. SWOT ANALÝZA

Silné stránky

- Bohaté a pestré přírodní podmínky lesních komplexů
- Legislativa umožňující volný pohyb v lese
- Struktura vlastnictví s převahou vlastnictví u vlastníků veřejného zájmu
- Rozsáhlý lesní majetek ve vlastnictví města Brna
- Kvalitní síť lesních cest
- Kvalitní značení tras

Slabé stránky

- Problematické reálné využívání metodiky ocenění mimoprodukčních funkcí lesa
- Chybí přehledné a transparentní vyčíslování nákladů na mimoprodukční funkce lesa a jejich zveřejňování
- Nedostatečné vysvětlování pozice plnění mimoprodukčních funkcí jako plnění veřejné objednávky, nikoliv jako požívání veřejného statku
- Problematické reálné uplatnění legislativních podnětů
- Málo četné možnosti k setkávání a dialogu zájmových skupin odborných a veřejných

Příležitosti

- Podpora osvěty – edukace, reklama
- Podpora informací – značení tras info tabulemi, infocentra
- Podněty pro legislativu
- Ustavení pracovních skupin, či jiné platformy stálé komunikace a spolupráce zúčastněných
- Institucionální a organizační opatření složek státní správy a samosprávy
- Využívání dotačních programů a grantů na podporu vzdělávání, doplnění infrastruktury rekreace

Ohrožení

- Nedostatky v legislativě
- Neřešené finanční toky
- Nedostatečná informovanost jednotlivých účastníků rekreačního využívání lesa
- Nebezpečné precedenty a ohrožení soudní praxí a judikaturou
- Živelný a rychlý rozvoj různých forem rekreačních aktivit v lese, na které legislativa ani exekutiva nereagují
- Nedostatečný mobiliář a atraktivita, které by také usměrnily pohyb návštěvníků lesa mimo kolize s LH
- Zásadní rozpor mezi odbornou a laickou veřejností ve vnímání a požadavcích na les - mnoho zájemců o rekreační využívání, kteří nejsou uspokojováni – př. požadavky na omezení vstupu na LC a současně požadavek maximální využívání veřejností

5. SOUHRN ANALÝZY

Při analýze bylo zjištěno:

- Síť turistických stezek a cyklostezek vede mimo les převážně po veřejných komunikacích a na hranici lesa přechází na síť lesních cest a pěšin, což jsou převážně účelové komunikace, a to veřejné i neveřejné, vlastníci lesů považují tuto síť turistických tras a cyklotras za dostatečnou – uživatelé těchto tras ji považují za nedostatečnou
- Směrové značení turistických tras a cyklostezek je většinou dostatečné a kvalitní, chybí zcela vymezení hipotras – návštěvníci lesa považují za své právo k jízdě užívat všechny lesní cesty i jízdu porostem
- Chybí označení, že uživatel se již pohybuje v lese a na účelové komunikaci určitého vlastníka
- Dochází k rozporu ve vnímání volnosti pohybu v lese a rozsahu práv návštěvníků lesa
- Z hlediska zákona je vlastník – správce lesa odpovědný za bezpečnost uživatelů pěších-, cyklo- a hipo tras, pokud k jejich vyznačení dal souhlas, tento souhlas není nijak institucionálně zajištěn
- Návštěvníci lesa považují vlastníky lesa a lesní hospodáře za správce a udržovatele krajiny, kteří jsou povinni udržovat zpřístupnění lesa pro pěší, cyklo a hipo rekreaci, vytvářet zajímavé a alternativní trasy, které by nekolidovaly s lesnickým hospodařením – tedy požadavek přesunutí pohybu ze stávajících lesních cest na jiné – účelově turistické pěší-, cyklo-, hipotrasy
- Žádný z účastníků procesu rekreačního užívání lesů – vlastníci lesů, občané – rekreatanti, státní správa a samospráva nejsou schopni zodpovědět otázku, kdo bude rekreační infrastrukturu, mobiliář a atraktivitu financovat, často existuje přesvědčení, že zajišťování tohoto rekreačního zázemí by měli provádět vlastníci lesů jako součást „udržitelného hospodaření v lesích“ u lesů veřejného zájmu je navíc jejich požadavek podpořen charakterem vlastníka – obecní lesy, státní lesy, ev. školní lesy jako lesy veřejného zájmu jsou vlastně občanů a proto mají právo požadovat uvedené
- Přetrvává absence korektního a relevantního vyčíslení nákladů na uspokojení veřejných zájmů v lese, která se již projevila při požadavku na plnění environmentálních funkcí lesa, bez toho není možné v monetárním systému situaci uspokojivě vyřešit, les je označován za veřejný statek, jehož mimoprodukční funkce nelze vyčíslit, neboť jsou nevyčíslitelné, ovšem náklady na zabezpečení těchto funkcí vyčíslitelné jsou, a to jako újma – ztráta, nebo naopak náklad (např. 1 km zpevněné účelové komunikace stojí 5 mil. Kč)
- Není systémově vyřešena následná správa a údržba rekreačních zařízení – pokud by byla komerčními zařízeními, pak uživatelé – klienti – rekreatanti odmítají za tyto služby platit a očekávají, že jako veřejný statek by měly být hrazeny podobně jako např. sociální a zdravotní zabezpečení, vzdělání, aj.
- Z uvedených pohybových aktivit – pěší – cyklo – hipo – působí největší problémy vlastníkům lesa a místním samosprávám obcí hipoturistika – resp. nekoordinovaný a stále čtenější pohyb hipoturistů po lesních cestách a lesními porosty
- Z pobytových aktivit nejvíce problémů působí hromadění odpadu v lesích okolo chatových a zahrádkářských kolonií
- Pohybovými aktivitami je maximálně zatížená oblast obory Holedná v komplexu Kohoutovických lesů – území je poměrně malé, leží v atraktivní lokalitě tří velkých sídlišť – Bystrc, Komín, Kohoutovice, je atraktivní dostupností, přítomností zvěře, atraktivním mobiliářem a hustou sítí kvalitních přístupových cest, pohyb v tomto lese má již téměř difúzní charakter – návštěvníci procházejí často lesními porosty se psy volně puštěnými, k tomu pohyb skupin s malými dětmi, cyklistů, jezdců na kolečkových bruslích, atd.

6. NÁVRHOVÁ ČÁST KONCEPCE

Na základě rozsáhlé analýzy a s využitím rozborů podkladů včetně *Ankety veřejnosti 2009 k rekreačnímu využívání lesů* byly navrženy zásady konceptu rekreačního využití lesů příměstských i rekreačních města Brna.

6.1. Zásady konceptu rekreačního využití příměstských lesů

1. Trvalá spolupráce klíčových partnerů a města Brna
2. Edukační – výuka, osvěta, vzdělávání, vyhlídky a exkurze, web aplikace
3. Propagační – značení, publikace, logo – značka, propagační akce, návštěvní dny,
4. Legislativní – užívání cizích pozemků, vstup do lesů na vlastní nebezpečí – odpovědnost za škody, zachování rovnosti práv a vlastnictví
5. Technicko – ekonomická – způsoby hospodaření, řešení ekonomiky uspokojování veřejného zájmu
6. Organizačně – personální – zajištění info středisek, vydavatelské činnosti, specializovaných útvarů, informačních organizací, sdružení, koordinace akcí v lesích jednotlivých zájmových skupin – oznamovací povinnost, střety

Číslování zde vyjadřuje pořadí důležitosti, které jsou jednotlivým zásadám přiřazovány. Za nejdůležitější fakt je pokládáno zjištění, resp. potvrzení toho, že existuje a stále trvá základní rozpor ve vnímání lesa a jeho funkcí u odborné veřejnosti spolu s vlastníky lesa a návštěvníků lesa. Bez trvalé spolupráce zúčastněných a stále edukační a propagační činnosti nelze předpokládat účinek předkládaných návrhů.

6.2. Požadavky veřejnosti k lesu a rekreačním funkcím lesa

Na podzim roku 2009 měli občané možnost vyjádřit se k budoucímu využití příměstských lesů v anketě, kterou mohli vyplnit buď prostřednictvím městských informačních novin Brněnský Metropolitán a také na oficiálních internetových stránkách města. Na anketu bylo také upozorněno v informačních materiálech některých městských částí (anketa vyšla v Jižním kurýrovi – MČ Brno – jih). Uspořádané ankety se zúčastnilo celkem 576 respondentů, z toho 55 % muži a 45 % ženy, 77 % respondentů bylo ve věku 16 – 45 let, 62 % respondentů mělo VŠ vzdělání. Většina odpovědí byla zaslána elektronicky, to možná ovlivnilo skladbu respondentů věkovou a dosaženého vzdělání. Anketa zaujala zejména ty osoby, pro které je les a pobyt v brněnském okolí častým způsobem trávení volného času. Polovina respondentů lesy navštěvuje několikrát měsíčně a jedna čtvrtina několikrát týdně.

Preference oblasti:

	%
1. Soběšice, Ořešín, Útěchov	29,0
2. Brněnská přehrada - Podkomorské lesy	17,2
3. Líšeň	16,7
4. Kohoutovice, Jundrov, Pisárky - Obora Holedná a Myslivna	16,1

Důvod návštěvy

	%
1. odpočinek, procházka, relaxace	79,5
2. sport	55,9

Sport

	%
1. pěší turistika	75,9
2. cyklistika	51,9
3. běh, běžkování	21,5

V lesích se nejvíce líbí

	%
1. příroda a les jako takový (fauna, flora, charakter lesa)	30,0
2. klid, ticho	19,4
3. vybavenost (značení, posezení)	16,0

V lesích nejvíce vadí

	%
1. nepořádek, odpadky, skládky	31,4
2. ničení lesa a vybavení, pouštění psů, psí výkaly	8,7
3. rozblácené a poničené cesty	8,3

V lesích nejvíce chybí

	%
1. mobiliář - lavičky, altány, přístřešky	17,9
2. něco jiného	16,7
3. lepší systém tras a stezek, značené oddělené stezky pro koně a cyklisty	8,3

V lesích by měly být

Vybavení	Rozhodně ano (v %)
1. studánky jako zdroje vody (i s informacemi o pitnosti vody)	63,7
2. lavičky, posezení a přístřešky	57,8
3. naučné stezky	46,5
4. odpočinkové plochy, palouky	45,5
5. informační tabule na parkovištích popisující jednotlivé výletní trasy	36,5
6. cyklistické a in-line stezky	34,2
7. odpadkové koše	31,9
8. rozhledny	31,8
9. dosazování dřevin (i nepůvodních)	26,6
10. kosení palouků	25,9
11. cyklotrasy a koně mají být jinde, než jsou pěší	50,9

V lesích by nemělo být

	%
1. zásahy do přírodního charakteru (parkoviště, stánky s občerstvením, WC)	17,4
2. nepořádek, skládky, odpadky	16,7
3. motorismus (auta, čtyřkolky, motorky)	13,9

Peněžní ocenění návštěvy lesa

Velká část respondentů na otázku neodpověděla 44 %
 (respondenti buď tuto otázku nepochopili, nebo jim přijde nelegitimní za návštěvu lesa platit).
 Nejčastější částkou bylo 50,- Kč (celkem 63 respondentů), dále pak 20,- Kč (celkem 53 respondentů).

Nejdůležitější zjištění

- nejvíce respondentů (téměř jedna polovina) příměstské lesy navštěvuje několikrát měsíčně – například o víkendech;
- nejnavštěvovanější oblastí jsou lesy v okolí Soběšic, Útěchova a Ořešína;
- nejčastějším druhem rekreace je odpočinek, procházka a relaxace (79 %);
- nejvíce se lidé v příměstských lesích věnují pěší turistice (tři čtvrtiny respondentů), polovina respondentů zde jezdí na kole;
- nejvíce lidé na těchto lesích oceňují přírodu, les jako takový, charakter lesa;
- nejvíce respondentům vadí nepořádek, odpadky a černé skládky;
- nejvíce v lesích chybí mobiliář, jako jsou lavičky, altány, přístřešky apod.
- názory na to, zda v lesích mají či nemají být odpadkové koše, nejsou jednoznačné – polovina respondentů se domnívá, že v lesích být mají, druhá polovina má jiný názor;
- v lesích si respondenti přejí studánky, lavičky, posezení, přístřešky a altány, naučné stezky, odpočinkové plochy a palouky atd., tj. základní vybavení, které jednak zpříjemní pobyt v lese, jednak obohatí návštěvníka o nové dojmy a poznatky;

- polovina respondentů si přeje oddělit pěší trasy od tras cyklistů a koní, důvodem je zejména obava ze střetů a dále také stav cest, který je důsledkem pohybu koní;
- průměrná částka, na kterou respondenti ocenili jednu návštěvu lesa je asi 70,- Kč, velká část respondentů (44 %) však na tuto otázku vůbec neodpověděla.
- v lesích si respondenti nepřejí zejména takové aktivity či vybavení, které by narušily či výrazně pozměnily přírodní a přirozený charakter lesů.

Anketa potvrdila zjištění analytické části dokumentu a následně závěry SWOT.

Základem všech dlouhodobých opatření je podpora především takových, která jsou:

- **Proveditelná – lze je začít ihned postupně realizovat bez zajištění nákladných nebo složitých předběžných opatření**
- **Technicky a organizačně realizovatelná – od města a jeho správy nevyžadují neúměrně nákladné a složité stavební, technické, organizační nebo majetkoprávní opatření**
- **Mají kladný efekt – postupný již od počátku jejich realizace, a to především proto, že nejlépe odpovídají převládajícím přáním a trendům zájemců o rekreaci, z toho důvodu je nezbytné zabezpečovat průběžně tok informací se „zpětnou vazbou“, vyhodnocovat prováděná opatření a průběžně je korigovat**

Hlavní dlouhodobá opatření vyplývající z analýzy a ankety:

- pro pohyb v lese určit hlavní páteřní trasy odpovídající přirozenému pohybu územím a na nich budovat přednostně mobiliář, zázemí a atraktivitu, k nim odpovídající dopravní infrastrukturu, atraktivnější nabídkou směřovat pohyb návštěvníků po lese tak, aby byly zachovány také klidové části lesa s minimální návštěvností
- budování umělých atraktivit by nemělo narušit přirozený charakter lesa, v lese nebudovat stánky nebo jiné stavby
- z umělých atraktivit je žádoucí budovat poměrně jednoduchý mobiliář vhodného designu s preferencí přírodních materiálů
- je žádané budování naučných stezek, ovšem s hlavní zásadou kvalitního trasování zajímavou přírodou a kvalitního značení průběhu trasy
- zajišťovat průběžně čistotu lesa, zvláště v oblastech rekreace v lesích pobytové – v tomto směru chybí absence pravidel „rekreačních oblastí“ a je nezbytné hledat odpovídající nástroje v územním plánování a legislativě
- zaměřit se dlouhodobě na řešení pohybu koní v lese a hledání a podporování realizovatelných způsobů budování sítě hipostezek, snažit se pohyb koní směřovat pobídkami i legislativou na tyto hipostezky a tímto směrem se snažit dosáhnout kompromisu případně shody vlastníků pozemku a zájemců o hipoturistiku
- pro sportovní aktivity poškozující les a lesní ekosystémy hledat vhodné plochy mimo les – auto- a motodromy, singltreky a atraktivní trasy pro MTB, sjezdovky, zde podporovat infrastrukturu, která je naopak v lese nežádoucí – stravovací kapacity, parkoviště, mobiliář – koše na odpady, WC a toalety – tyto aktivity podporovat jak formou neziskových organizací, tak podporou podnikání na komerční bázi
- zaměřit se na řešení hledání finančních zdrojů na zajištění dlouhodobých opatření, protože návštěvníci lesa mají minimální ochotu platit za návštěvu lesa, v této souvislosti také odstupňovat jednotlivé rekreační aktivity na:
 - měkké – u nich se snažit zachovat nulovou nebo minimální finanční náročnost ne jejich provozování – turistika, běh nebo běh na lyžích, rekreační cyklistika po značených hlavních cestách
 - dynamické – sportovní aktivity, které jsou sice zdraví prospěšné, ale les poškozují, u těchto je vhodné podporovat zvláště již existující nebo nová sdružení vznikající „zdola“ na podkladě přirozené aktivity, pomocí motivačních nástrojů podporovat to, aby sama tato sdružení formulovala a poté u svých členů zajišťovala pravidla chování při těchto druzích rekreace

- **komerční** – tyto aktivity by měly být vhodnými postupy zpoplatněny a narovnány vztahy rovnosti před zákonem a rovnosti majetku, tedy aby nedocházelo k bezplatnému využívání pozemků bez souhlasu majitele za účelem komerční činnosti a aby vlastníci některého druhu majetku – zde lesních pozemků – nebyly vystaveny neúměrným finančním a jiným břemenům ve srovnání s ostatními vlastníky jiných majetků
- **nežádoucí** – jakýkoliv pohyb motoristů v lesích mimo péči o les nebo myslivost, případně zajištění jiných prací prováděných se souhlasem vlastníka – průzkumy, měření, terénní šetření atd.
- podporovat budování info center, edukační a propagační činnosti, zřizovat na komunální úrovni odpovídající infrastrukturu s technickým a personálním zázemím
- další podpora kvalitního značení tras, doplnění informačních a výstražných tabulí, jejich publikace v tištěné a elektronické podobě, podpora tématických web serverů s těmito informacemi, včetně např. termínů pořádání akcí v lesích, za úvahu stojí i informace o akcích při výkonu práva myslivosti, při kterých může docházet k nebezpečným kolizím s návštěvníky lesa, upozornění na zákonná omezení s jejich geografickou lokalizací
- podporovat environmentální výchovu a uvažovat o vlastním systému „certifikovaného“ vzdělávání – certifikace ve smyslu marketingové značky, loga atd., např. LMB mohou v rámci vlastního vzdělávacího střediska pořádat kurzy lesnické a envi výchovy a po jejich absolvování udělovat „certifikát o absolvování kurzu“, podporovat tak další propagátory z řad veřejnosti, kteří by získané poznatky mohli dále využít na pracovišti, ve svých zájmových a sociálních skupinách

6.3. Návrh řešení hlavních problémů rekreačního využití příměstských lesů

Návrh řešení pro další období z územně plánovacího hlediska a vyhodnocení synergie a střetů v oblasti:

- ochrany lesa a hospodaření v lese,
- ochrany vod,
- ochrany přírody,
- výkonu práva myslivosti,
- volnočasových aktivit navzájem – pěší turistika – cykloturistika – hipoturistika

Územní plánování je samostatnou a specifickou činností dle zákona, která má stanovená pravidla a postupy, kterými řeší příslušnou problematiku území. Tento dokument nemůže nahradit územní plán, pouze naznačit určitá doporučení. Výše uvedené body jsou zpracovány v analytické části dokumentu v textu, který se zabývá limity území se vztahem k RP. Limity jsou chápány jako zákonná ustanovení, která jsou v textu uvedena.

Základní doporučení pro výše uvedené oblasti problematiky:

- Využít nástrojů územního plánování pro re-definování rekreačních oblastí a pravidel pro činnosti v nich prováděné
- Využít antropogenních území a brownfields pro jejich revitalizaci zřizováním atraktivních sportovních areálů – př. Singltrek pod Smrkem je naplněním partnerství mezi lesníky, samosprávou a neziskovým sektorem – zde KŘ LČR v Liberci spolu se starosty obcí
- Vymezit hipostezky s využitím především pozemků mimo les a vhodně vybraných cest v lesích a s podporou územního plánování a legislativních novel zajistit pohyb po nich
- Zabránit odnímání PUPFL pro stavby a jiné účely – nevhodné a často i nereálné je budování paralelní sítě cest pro rekreaci v lesích, záchytných parkovišť v lesích, staveb pro rekreační zázemí typu hotelů, penzionů, chat, stánků aj., chránit celistvost lesních komplexů

Současně řešit také další oblasti střetů při rekreačních aktivitách v lesích:

- Osvěta - neinformovanost jednotlivých účastníků rekreačního využívání: **edukační a informační centra s budováním organizačního, technického a personálního, případně institucionálního zázemí, jak bylo uvedeno**

- Neřešené finanční toky – mnoho zájemců o rekreační využívání, kteří nejsou uspokojováni. Nedostatečný mobiliář a atraktivita, které by kromě jiného usměrnily pohyb návštěvníků lesa mimo kolize s LH a současně neochota veřejnosti finančně se podílet na realizaci uvedeného a předpoklad, že vlastníci lesů jsou povinni tyto služby zajišťovat již z titulu vlastnictví lesa jako jednu z jeho funkcí: **hledání finančních zdrojů při spolupráci klíčových partnerů vhodnou formou spolupráce**
- Vandalismus – příčinou je především anonymita prostředí města s téměř 400 tis. obyvateli a z toho plynoucí značná koncentrace návštěvníků lesa zvláště okolo sídlišť a chatových oblastí: **výchova a podpora dobrovolných aktivit typu „hlídek“ ochrany přírody, zájmových spolků s cílem péče o území, současně s opatřeními typu jízdních hlídek městské policie v určitých obdobích atd.**
- Nedostatky v legislativě – živelný a rychlý rozvoj různých forem rekreačních aktivit v lese, na které legislativa ani exekutiva nereagují, z toho plynoucí kolize činností – myslivost – cyklo – hipo – dynamické sporty, nebezpečné precedenty a ohrožení soudní praxí a judikaturou při stanovení odpovědnosti za škodu na majetku a zdraví: **kvalifikované legislativní návrhy**

6.4. Požadavky klíčových partnerů a jejich zapracování do návrhu konceptu

Dokument vymezil za spolupráce s klíčovými partnery:

- brněnské příměstské rekreační lesy s intenzivní denní a pěší rekreací navazující přímo na zastavěné (urbánní) oblasti
- brněnské rekreační lesy dostupné hromadnou nebo individuální dopravou nenavazující přímo na zastavěné (urbánní) oblasti

V rámci perimetru oblasti brněnských rekreačních lesů se nacházejí přírodní i umělé atraktivita, které jsou navštěvovány obyvateli města Brna, a proto toto území jako brněnské rekreační lesy kvalifikují. Takto je chápou také zástupci vlastníků lesů – klíčových partnerů, především lesy veřejného zájmu, a proto v tomto území budují rekreační zázemí a mobiliář a činí organizační a technická opatření pro podporu rekreace.

Výčet nejzajímavějších atraktivit:

- Moravský kras - Krasové útvary CHKO - jeskyně Ochozské, Pekárna, Výпустek, Rudické a Hostěnické propadání, Josefovské údolí, Býčí skála, Stará huť, Jedovnický rybník (rekreační a chatová oblast), Poutní kostel Křtiny, Nový hrad u Adamova
- Přírodní park Říčky (rekreační a chatová oblast)
- Přírodní park Údolí Bílého potoka
- Deblín – naučná stezka LMB
- Přírodní park Bobrava – naučná stezka LČR
- Údolí Svratky mezi Březinou a Veverskou Bítýškou (chatová oblast)
- Bukovec – Hořice (lyžařský svah, koňský ranč, naučná stezka LMB)
- Květnice u Tišnova a Porta coeli v Předklášteří u Tišnova

Při zpracování byly průběžně získávány požadavky, náměty a připomínky klíčových partnerů a byly použity při zpracování analýzy a návrhů. Zpracovány jsou v textové a grafické části. Na navrhovaných řešeních se budou moci podílet všichni klíčoví partneři, zejména vlastníci lesů. Dokument byl vyhotoven také v digitální podobě a pro území brněnských příměstských lesů je zpracován na úrovni GIS. Může být proto jedním ze základních podkladů, nad kterým mohou být vyhotovovány jednotlivé stupně projektových dokumentací, studie, plány, investiční záměry, podklad pro další řešení, jednání, projekty, dotace atd. Uvedené podrobnější dokumentace musí být ovšem v příslušném rozsahu doplněny a dopracovány.

Při zpracování dokumentu byly zaznamenány také požadavky, náměty a připomínky oslovených MČ a obcí v zájmovém území. Jejich stálá spolupráce při realizaci návrhů tohoto dokumentu je neméně důležitá.

Klíčoví partneři formulovali dva zásadní požadavky ve vztahu k lesům:

- Zachovat celistvost lesních komplexů a výměru lesa, podporovat tendence na scelování a doplňování porostních okrajů, bránit dělení lesů liniovými stavbami, enklávami výstavby, vyjímání pozemků z PUPFL pro účely výstavby rekreačních a jiných objektů pro „skryté trvalé bydlení“
- Na návrh klíčových partnerů propagovat a rozvíjet myšlenku „zelené město“ – využít maximálně velmi příznivých podmínek lesnatosti okolí Brna v kvadrantech SZ, SV, chránit lesní komplexy v citlivém kvadrantu JZ, pro doplňování lesa a zeleně v kvadrantu JV vypracovat strategický postup, deklarovat příslušný program podpory „zelené město“ v kvadrantu JV = „ZALESNĚNÍ JIHU BRNA“, pro zalesnění využívat vodní toky, vodní plochy a stará říční ramena, náhony atd. a dále antropogenní plochy, rekultivovaných skládek, těžebních prostorů pískoven, brownfields atd., problémem tohoto území je totiž až 10-ti násobně vyšší bonita = cena půdy na úrodných spraších JV Brna – PLO 35 proti půdám na SV Brna – PLO 30 (1 m² Řícmanice 1,90 Kč, 1 m² Telnice 13,80 Kč)

7. AKČNÍ PLÁN

Pro přípravu postupu realizace navrhovaných zásad a opatření pro rekreační využívání brněnských rekreačních lesů je navrhován tento akční plán konceptu. Představuje určitý časový a věcný plán, který navrhuje pořadí a priority realizací v časovém rámci.

Akční plán navrhuje a formuluje postupy:

- pro nejbližší období
- střednědobé
- dlouhodobé

Návrhy akčního plánu sledují nejen přímou podporu rekreačních aktivit a funkcí lesa, ale také budování vztahu k lesu, lesnímu ekosystému a přírodě obecně u všech věkových a sociálních vrstev široké veřejnosti s očekáváním vytváření a upevnění pozitivních postojů, které se následně projeví kladně při rekreačních aktivitách v lesích. Návrhy vycházejí z přesvědčení a poznání, že primární využívání postupů motivace a pozitivních prvků (např. nabídky, podpory, aj.), případně prevence, jsou dlouhodobě účinnější, než využívání postupů represe, zákazů a regulací. Ty mohou být pouze dílčími podpůrnými prostředky, případně časově omezenými na přechodné období. Za základní principy pozitivních postupů je zde považována dlouhodobost, trpělivost, dobrovolnost a stálá komunikace.

7.1. Akční plán pro nejbližší období

- městský informační web pro rekreační užívání brněnských rekreačních lesů – personální, materiální, technické a ekonomické zajištění a podpora informačního kanálu pro všechny klíčové partnery, strany informačního webu, širokou veřejnost zájemců o rekreaci v lesích; poskytuje na jednom místě mapové a textové informace související s rekreací:
 - naučné stezky
 - cyklostezky
 - hipostezy
 - atraktivitu
 - území limitů
 - doby a místa práce v lesích,
 - akce v lesích – myslivecké, turistické akce v lesích – pěší – cyklo – hipo, sportovní,
 - uzavírky a omezení dlouho i krátkodobé,
 - připravované akce oprav, rekonstrukcí a investic v lesích,
- výměna informací a stálá komunikace všemi formami mezi partnery informačního webu:
 - klíčoví partneři,
 - 23 zástupců lesních majetků v rámci LHC (u LHP – vlastníci a OLH, u LHO – SSL),
 - zájmové organizace související – KČT, ČEMBA, aj.,
 - myslivecká sdružení v zájmovém území – cca 35 subjektů,
 - Zelené město Brna,
 - MČ, organizační složky MMB a dotčené obce, případně další subjekty

- značení informačními a výstražnými tabulemi na cestách a místech setkání – začátek a konec, cest, významná křižení a rozcestí, odstavné plochy, parkoviště, atraktivita (meeting point),
- management hledání finančních zdrojů v rámci dotačních a operačních programů regionálních, národních, evropských, zpracovávání dokumentací žádostí – průběžná a stálá činnost s nezbytným personálním, organizačním, technickým a ekonomickým zabezpečením, hledání vazeb mezi dotačními tituly a potřebami podpory a rozvoje rekreačního využívání brněnských rekreačních lesů.

7.2. Akční plán střednědobý

- Podpora a spolupráce v rámci zájmových kroužků s lesnickým zaměřením při již existujících a dlouhodobě činných organizacích pro mládež – skaut, ZS, pionýr, ČSOP, o.p.s., VERONICA – „hlídky“ lesa a ochrany přírody s činnostmi typu: rekreačně sportovní činnosti šetrné k lesům, výsadba stromků, čištění lesa, pozorování zvěře a péče o ni, péče o ZCHÚ, péče o mobiliář naučných stezek, atd.
- Zřízení a materiální, technické, personální a ekonomické zabezpečení centra „lesnické propagace, osvěty a vzdělávání – např. v bývalém areálu podniku Explosia a.s. zřídit školicí středisko pro školení, vzdělávání a zájmovou činnost pod patronací LMB – MMB, pořádat školení a akce environmentálně – ekologické – lesnické (udržitelné hospodaření, obnovitelné suroviny, podpora činností s malou ekostopou, biomasa – energetika, biodiverzita lesních ekosystémů, atd.) jejichž výsledkem bude absolvování akcí různé časové délky – týden, měsíc, půlrok, a na základě toho vydávat osvědčení o absolvování školení a jeho dosaženého stupně (časového, obtížnosti), nebo CERTIFIKÁT, který kvalifikuje na úrovni zájmové a populárně- naučné absolventa k tomu, aby získané poznatky a zkušenosti mohl dále prezentovat ve svém profesním nebo sociálním prostředí, tím zároveň – vzdělává, propaguje, popularizuje les, lesnictví, lesní hospodářství, odborné lesní hospodářství a vytváří vztah k lesu a jeho funkcím včetně rekreačních.
- Pořádání workshopů – jednorázových akcí se sportovně – rekreační náplní, v termínech např. 4x do roka nebo nepravidelně, s využitím význačných momentů typu – měsíc lesa, rok ochrany vod (lesa, biodiverzity, Země, atd.), slunovrat nebo rovnodennost – příchod jara, odchod zimy atd., akce mohou získat zázemí při školicím středisku LMB a partnerství je možné uzavřít s výše uvedenými zájmovými organizacemi s patronací – LF MENDELU, ČMS – ČMJ – MS (myslivecký svaz, sdružení), LČR, ŠLP, NADACE PARTNERSTVÍ, aj.

7.3. Akční plán dlouhodobý

- Spolupráce klíčových partnerů s MMB a SSL (Mze, MŽP) – vytvoření platformy stálé spolupráce pro přípravu a podávání legislativních návrhů, přípravu investičních záměrů, vzájemnou výměnu informací a koordinaci postupů při předcházení střetům.
- Příprava investičních akcí – v rámci programu „zelené Brno“ a záměru doplnění JV perimetru Brna o rekreační zeleň a atraktivitu realizovat navrhované atraktivita typu singltreků, MTB areálů, areálů pro in-line bruslení, „U“ dráhy pro skateboard, okruhy pro rychlostní jízdu na kole, areály pro dopravní výchovu malých cyklistů, atd. – především na antropogenních plochách, rekultivacích, brownfields, v zemědělsky méně bonitních lokalitách.
- Výstavba a údržba doplňující dopravní infrastruktury – cyklostezky, záchytná parkoviště, výhybny, odpočívky – dle výsledků analytické části a ankety MMB s veřejností.
- Sclování pozemků a doplňování komplexů lesa – výkup pozemků, jejich zalesňování, směna pozemků.

Tato **Závěrečná zpráva** je reportem podstatných náležitostí celého dokumentu, který obsahuje tyto díly:

A – TEXTOVÁ ČÁST – 125 stran

B – TABULKOVÁ ČÁST – 6 stran

C – VÝKRESOVÁ ČÁST – 16 výkresů

Kompletní dokument je uložen u objednatele: Statutární město Brno, Kounicova 67, 601 67 Brno, Odbor vodního a lesního hospodářství a zemědělství, kde se mohou zájemci dohodnout o podmínkách získání kompletního dokumentu, případně nahlédnutí nebo získání výpisu dílčí části.